

Universitätsbibliothek Paderborn

V. P. Gasparis Druzbicki, Societatis Jesu, Opera Omnia Ascetica

Aucta Duobus Opusculis De Effectibus, Fructu, Et Applicatione Sanctissimi
Missæ Sacrificii, Et De Sublimitate Perfectionis Religiosæ. Catalogum
Tractatum Asceticorum Omnium Vicina Post Dedicationem Pagina
Indicabit

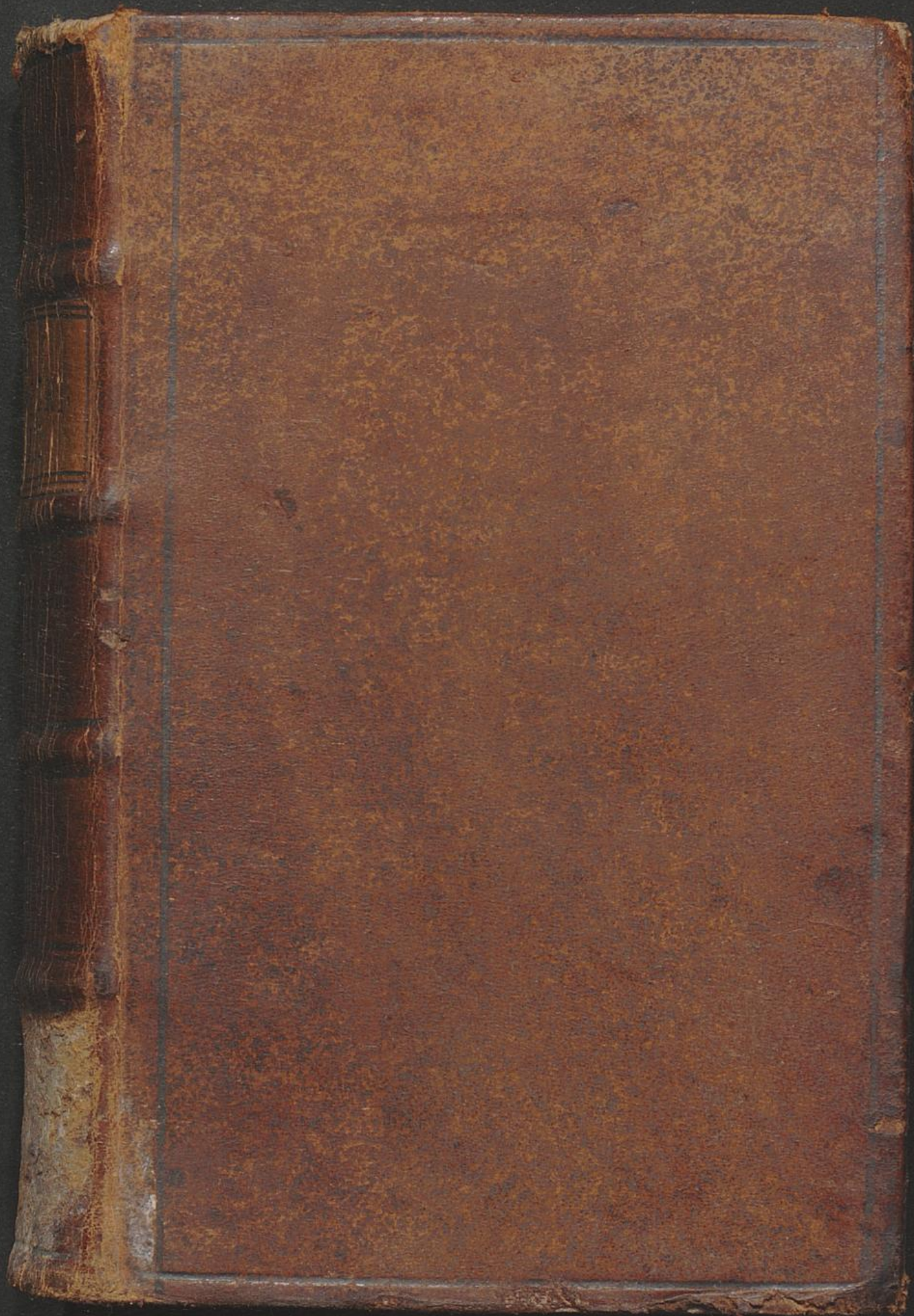
V. P. Gasparis Druzbicki, Societatis Jesu, Tribunal Conscientiæ Per Varias
Examinis Industrias seipsam dijudicantis, Tendentibus ad perfectionem,
præsertim Religiosis accommodatum

Družbicki, Kaspar

Ingolstadii, 1732

VD18 90066413

urn:nbn:de:hbz:466:1-45441

Th. 2573.

J VII
28.

G: Dr. 2
Bick 2
oper: 28
Tom 115
N: V
58

V. P.

GASPARIS
DRUZHICKI

SOCIETATIS JESU,

TRIBUNAL
CONSCIENTIÆ
PER VARIAS EXAMINUM
INDUSTRIAS

Seipsam dijudicantis,

*Tendentibus ad perfectionem, præser-
tim Religiosis accommo-
datum.*

V.P. Druzb. Op. IX.

A

INDEX

112 =

cet.

III

g: D. 1. 4
Bick 2
oper: 128
Tom 115
N: V
58

INDEX INDUSTRIARUM.

- I**ndustria I. *De Examine Conscientiæ generali, deque usu illius ex doctrina S. IGNATII, Fundatoris Societatis Jesu.*
- I**ndustria II. *De Examine Particulari, deque observationibus in ejus usu.*
- I**ndustria III. *Examen Conscientiæ vulneribus Jesu Christi jungendum, ejusque rei ratio, & praxis.*
- I**ndustria IV. *Examen Conscientiæ divinis attributis, nec non humanis imperfectionibus jungendum, atque condiendum.*
- I**ndustria V. *Examen Conscientiæ in oculis & præsentia Dei, faciendi, ratio utilis.*
- I**ndustria VI. *Ratio examinandi Conscientiam, per Confessionem coram Deo.*
- I**ndustria VII. *Ratio examinandi Conscientiam, per postulationem à Deo, ut ille indicet, quid de nobis nostrisque operibus judicet.*
- I**ndustria VIII. *Ratio examinandi Conscientiam per Examen illius à Deo factum.*
- I**ndustria IX. *Ratio Examinis super Spiritus fervorem, ac novitatem.*
- I**ndustria X. *Ratio examinandi fontes communiores omnium, at præcipuè quotidianorum defectuum.*

In-

Index Industriadum.

2

Industria XI. Ratio Examiniſ, ſive actus cenſorii.

Industria XII. Ratio Examiniſ per contrapositionem virtutum ad vitia.

Industria XIII. Ratio Examiniſ ſuper virtutes, & ſuper occaſiones virtutum, uſumque earum, gratiarumque actualium ad ipſas oblatarum.

Industria XIV. Ratio Examiniſ Conſcientiæ, ſuper gratias, lumina, dictamina, veritatesque nobis a Deo communicatas.

Industria XV. In horas eſſe vivendum, & ratio horarii Examiniſ.

Industria XVI. Varia genera Examinum utilium ad profeſtum proponuntur, quæ ad normam ſuperiorum fieri poſſunt.

Examen I. Super ordinem temporum, & actionum diurnarum.

Examen II. Super officium proprium quod quis gerit.

Examen III. Super propoſita Collectionis annuæ &c.

Examen IV. Supra virtutum, mortificationum internarum, externarumque actus omnes.

Examen V. Super Regulas, obſervationes, & praxēs, & propoſita actionis cujuſlibet.

Examen VI. Agendorum.

Examen VII. Super incidentia.

Examen VIII. Repugnantie atque luctæ.

Industria XVII. Ratio examiniſ de rebus, quæ agendæ ſunt.

Industria XVIII. Ratio utendi prædictis Examinibus, & ſimul fere omnium Examinum compendium.

Ratio examiniſ faciendi ſuper ea quæ ſunt vitanda homini ſpiritali, vita ſua quotidiana.

I. Ex parte Dei.

A 2

2. Ex

g: Dr. 4
 Bick 2
 opert 28
 Tom 115
 N: V
 58

2. Ex parte sui ipsius.
 3. Ex parte aliorum.
 4. Ex parte Examinis ipsius.
- Ratio Examinis super ea quæ homo spiritualis in
 ordinaria prosequi, & facere debet.
1. Ex parte DEI.
 2. Ex parte sui ipsius.
 3. Ex parte aliorum.

INDUSTRIA I.

De Examine Conscientiæ generali, deque usu illius,
 ex doctrina S. IGNATII Fundatoris Socie-
 tatis Jesu.

Non possum ullo modo committere, quin
 Examinis Industriam Primam, à San-
 ctissimo Fundatore Societatis Jesu con-
 scriptam, & traditam, hoc loco, aliis omni-
 bus præmittam, non tantum ideo, quia est
 tanti viri inventum, sed etiam quia est omnium
 aliarum de Examine adferendarum Industria-
 rum fundamentum ac norma, ita ut omnes quæ
 sequentur, sint quodammodo ejus, & partes,
 & imitationes. Sanctus igitur IGNATIUS in
 libello Exercitiorum spiritualium, à Sede Apo-
 stolica approbato, per Bullam Pauli III. quæ in-
 cipit; *Pastoralis Officii cura* &c. editam Anno
 1548. die ultimo Julii. cum duplex Examen
 Conscientiæ statuisset, Generale unum, Parti-
 culare alterum; Generalis Examinis, hunc,
 quem, ipsius Sancti Verbis, subjungo, modum,
 quinque particulis seu punctis comprehendit.

I. Part.

Examinis Conscientiæ.

I. Punctum est. Domino Deo nostro pro beneficiis gratias agere.

II. Punctum est. Pro cognitione & expulsionem peccatorum gratiam flagitare.

III. Punctum est. De admissis præsentis die peccatis rationem ab anima exigere per horas singulas, ex quo surreximus, vestigando, & primo quid circa cogitationem, deinde circa loquelam, atque operationem.

IV. Punctum est. Poscere veniam de delictis.

V. Punctum est. Proponere cum Dei gratia emendationem, & orationem Dominicam post omnia dicta recitare.

CIRCA hoc S. IGNATII Examen observandum est, illud; Generale ideò vocari, ut à Particulari distinguatur, de quo inferius Industria 2. erit sermo. Particulare quippè contra unum particulare vitium pugnat. Generale autem contra omnia, unde illud tantum uni vitio particulari attendit, hoc omnibus; indeque nomen utrique datum est. Observandum præterea est illud, quòd in prædictis quinque punctis lateant alia, quæ oportet cognoscere & servare. ut e. c. in quarto puncto, in quo venia delictorum poscenda præscribitur, latet insuper eorum detestatio, de iis coram Deo confusio, de iis dolor, &c. Ex quo observandum ulterius in Conscientiæ examine Generali ferè hæc includi, atque etiam agi posse. 1. est; Agere gratias. 2. Lumen à Deo petere. 3. Peccata commissa, cogitatione, verbo, opere, omissione vestigare. 4. Eorum occasiones, radices, causas indagare. 5. Ea detestari. 6. De iis confundi

A 3.

7. De

12:
cet:
III

7. De iisdem ex animo dolere, atque conterere. 8. Emendationem seriam individuumque proponere. 9. Eadem aliqua ratione punire. 10. Veniam postulare. 11. Eadem vitare. 12. Eadem oppositis actibus virtutum frequentatis supplere. Quæ omnia si in examine servarentur, aliquantò, quàm solet exactius, nullum in nostris mentibus posset esse vitium diuturnum, & annosum, atque ita nulla nobis ad perfectionem via esset difficilis, quin imò nulla nobis esset faciliior, quàm ista examinis.

Observandum præterea ex omnibus examinis Punctis, nullum esse observandum accuratius, quàm peccatorum detestationem, de iis confusionem, dolorem, & emendationis propositum. Etsi enim omnia Puncta sint utilia ac necessaria, hoc tamen quod retuli, est omnium utilissimum, & præstantissimum, atque ad animum à vitiis peccatisque liberandum ac purgandum efficacissimum; adeò ut si hoc bene accuratèque fiat, non sit possibile, ut aliquod in nostris mentibus vitium resideat. Atque hic est fons & caput, cur nos, qui, tot in dies Examina facimus quique tam familiarem, nec sanè ut nobis videtur negligentem usum examinis habemus, tantis tamen, tamque diuturnis vitiis & vitiorum actibus quotidie obnoxii teneamur: nimirum nulla alia est causa, quàm quia in eo, quod jam retuli puncto, parum valde operæ ponimus, si enim plus poneremus, profectò omne omninò vitium facillimè procul à nobis amandarem. Id quod etiam observare licet in confessione peccatorum, ad quam dum accedere meditamur, præsertim qui id frequ-

g: D. 1. 2.
Bick 2.
opert 12. 13.
Tom 115
N: V
58

frequentius, & ferè cum venialibus (uti suppo-
no) facimus, non aliud laboramus, quàm ut
defectus in confessione exponendos, in me-
moriâ nobis revocentur, aut scripto adnote-
mus, quibus habitis mox confessarium adimus,
& confitemur non præmissa diligenti accurata
particularique detestatione, confusione, propo-
sito, nisi forte in contritionis aliqua formula
usitata, quo etiam fit, ut statim post confes-
sionem ad eadem vitia defectusque revertamur, fit
inquam, ut cum iisdem imperfectionibus quas
confessi sumus statim opera nostra & vitam no-
stram quotidianam transigamus, quod sane non
fieret; si illa, quàm dixi, specifica particularis-
que defectuum detestatio confusioque & emen-
dationis propositum fieret. Ea propter maximè
censerem cuperemque esse commendatum per-
fectionis studiosis, & Examine Conscientiæ ad
perfectum suum utentibus, hoc quod jam to-
ties retuli Examinis Punctum. Hoc enim si fue-
rit, experientur examinis utilitatem maximam,
adèd ut nullum sint habituri familiaris in vita
sua ad suumque perfectum exercitium, quàm
hoc examinis. Sicuti etiam nullum revera esse
deberet familiaris.

Observandum insuper examinis Generalis
usum apud aliquos pios homines esse semel in
die, apud aliquos bis in die, apud aliquos sæ-
pius in die, apud aliquos in singulas horas, post
singulas quasque actiones. Omnes hæ consue-
tudines sunt laudatissimæ, & ab hominibus spi-
ritualis profectûs, negotiationisque lucrifera
cupidis exercendæ, eâ frequentia, quam ratio,
quam unctio, quamque spiritualium magistro-

12:
cet:
III

rum consilium dictaverit, hic ego nihil definio, aut præscribo hac in re aliud, quàm hoc unicum. Examen Conscientiæ nunquam inutiliter fieri proinde quotiescunque fiet semper cum utilitate fiet, itaque quoties quis in utilitatem hanc optat, toties Examen faciat, & quantum quis utilitatem examinis optat, cum tanta diligentia examen faciat, facereque consuecat.

INDUSTRIA II.

De Examine Particulari deque observationibus in ejus usu.

PRÆTERITÆ de examine Generali Industriæ subjungo hanc de examine Particulari, & quidem eam quoque desumo ex doctrina ejusdem S. IGNATII Fundatoris Societatis JESU. Ille igitur de hoc genere examinis hæc observat. 1. Triplex tempus assignat huic examini!

UNUM Tempus est Matutinum quo debet homo, statim dum à somno surgit, proponere diligentem sui custodiam, circa peccatum, aut virium aliquot particulare, à quo emendari cupit.

ALIUD Tempus est Pomeridianum, in quo petenda est à Deo gratia ut reminisci possit ille, quoties in peccatum istud particulare inciderit, illudque in posterum cavere, deinde priorem faciat discussionem exigens ab anima sua rationem de peccato illo particulari, percurrrens singulas à surrectione horas omnes, ad usque præsentem, quoties illud commiserit, totidemque

notis

notis numerum commissum noret, quibus perfectis denuo proponat, per reliquum diei diligentius sese cohibere.

TERTIUM Tempus Vespertinum erit, in quo post cœnæ horam facienda est secunda discussio percurtis horis, à priori Examine ad præsens Examen elapsis, similiterque erroribus commissis numeratis & notatis.

2. SANCTUS Pater in hoc genere Examinis observat quædam, tum exercitio hujus Examinis tum faciliori celeriorique, sive extirpationi cujuslibet vitii aut peccati, sive insitigioni ac perfectioni cujuslibet virtutis percommoda. 1. est. Ut quoties quis id peccati genus supra quod Examen faciat commiserit, statim manu pectori admotâ doleat de lapsu, quod fieri potest præsentibus nec tamen notantibus aliis. 2. Ut sub noctem computato erratorum totius diei numero, videat an à priori Examine secuta sit emendatio aliqua ad posterius. 3. Ut itidem diem sequentem cum priore conferat, emendationemque videat. 4. Ut id ipsum hebdomadis inter sese collatis faciat: Præter hæc à Sancto Patre observata, observari potest.

3. ET SI ad hoc Examinis genus non multum requiratur temporis, nunquam tamen esse faciendum ita brevi tempore, atque festinato, ut faciens non satisfaciat dictamini & necessitati Conscientiæ de eo faciendo dictanti. Dandum ergo illi, est justum tempus non festinando ad alia, quæ ordinariè minoris momenti esse constabit observanti. Ejus porrò temporis præcipua pars collocanda erit in dolore & detestati-

A §

tiōne

12:

cet

III

tionem errati commissi, & in proposito deinde non committendi.

4. EXAMINIS Particularis Materiam esse posse non tantum vitia aut peccata; sed etiam virtutes, earumque actus, sicut enim non tantum debemus mala & malè non agere, sed etiam bona & bene facere; ita etiam examina, possumus & debemus facere, non tantum, an, & quoties actus vitiosos committamus, sed etiam, an, & quoties actus studiosos seu virtuosos pergamus; ita ut actus vitiosos agere, desuetudine agendi obliviscamur, virtuosos autem consuetudine agendi agere consueamus, & veluti connaturales nobis faciamus, hoc siquidem est perfectè vitium extirpasse, nescire illud committere; hoc verò vicissim esse perfectè virtutem acquisivisse, connaturaliter virtutis actus facere. Sicut ergo Examen Particulare facimus super vitia & peccata, ne illa committamus; ita id facere debemus super virtutes, ut illas non omittamus.

• OBSERVANDUM 5. Ut Examen Particulare super vitium extirpandum faciliè succedat, accipienda esse vitia non generalia; neque etiam specifica; sed quantum fieri potest, individua v. g. garrulitatem in hoc loco, cum hac Persona, hoc tempore, in hac materia, hac occasione. Item impatientiam talem, hoc loco, tempore, occasione ista, respectu talis personæ. Item superbiam in tali specie actûs, in hac occasione, loco tempore, respectu hujus negotii, personæ, &c. Id quod etiam in virtutum exercitio est spectandum servandumque ut nempe non exerceamus nos per examen particulare in generalibus virtutibus, aut latè specificis: v. g.

in

in charitate Dei, Proximi, in Obedientia, Humilitate, &c. Sed ut assumamus hos specie actus Charitatis Divinæ, Dilectionis Proximi, obedientiæ, humiliationis, in his occasionibus, temporibus, locis, actibus, personis; generica enim Examina, seu materiæ Examinum non magnum fructum, & eum tardum faciunt; particulares materiæ summè sunt faciles & celeres. Eæ igitur accipiendæ non illæ: quod vel ipsum Examinis Particularis nomen ratioque poscit.

OBSERVANDUM 6. Ut adhuc facilius Examen particulare succedat super vitium aliquod, non sufficiat Examinatori, expectata occasione vitii ultrò se forsan offerente vitare illud, vel attendere, ut vitet illud, vel examinare an vitaverit, an verò & quoties illud commiserit. hæc enim occasionis fortuitæ expectatio, sterilem, & fastidiosum, & diuturnum, insuavemque faciet Examinis Particularis laborem: cum sæpenumero eventurum sit, ut occasionis defectu, non committatur vitium, sicque tempus perdatur, vitiosus habitus quietus in animo maneat ac (quod deterius est nec infrequens) expulsus putetur, qui nec diminutus, aut loco motus sit. Examinator ergo, non expectet occasionem vitii committendi, vel vitandi, sed ipsemet sibi subministret (ut sic loquar) occasionem, & in ea impugnet vitium. v.g. Experitur quis se, quoties in aliquo, ab aliquo ad superiorem defertur, molestè id ferre, & suspicari de hoc, vel illo, querelas & murmura miscere, amaro animo esse? &c. vult hoc vitium Examine Particulari expugnare? & se ad mansuetudinem patientiamque in tali occasione,

12 =

cet.

III

sione, ac delationum materia reducere? is ergo, me auctore & suasore, non expectet, ut forte ab aliquo deferatur ad superiorem, & tum demum contra amaritudinem impatientiamque pugnet, sed assignato aliquot sive dierum sive hebdomadarum tempore ad pugnandum cum prædicta amaritudine, assignet simul sibi certas in diem vi-ces, certaque tempora, quibus prædictam amaritudinem in se impugnet, donec & expugnet; non quod habeat, sed quasi habeat, vel habiturus sit occasiones. Impugnet autem vel proposito formali explicitoque quietè perferendi delationem, in hac materia, in tali modo, ab hac persona, coram hoc superiore, &c. vel optatione auxilii divini, ad perferendam modestè delationem; vel complacentiâ ex delatione in fructu, & patientiâ in delatione, vel detestatione impatientiæ damnorumque ex ea fluere solitorum in delatione: vel oratione pro eis, ac amore speciali eorum à quibus eum contingit fortè deferri, vel proposito sponte sua sese deferendi, manifestandi, accusandi apud superiorem, ubi aliquem in se defectum adverterit, delatione dignum, &c. sic impugnata impatientia delationis, nullo modo poterit subsistere in anima; actuum enim frequentatione nascetur in ea habitus amandi delationem; nascetur facilitas, imò cupiditas illius præferendæ; nascetur animi præparatio, imò prævisio, ita ut insperate non invadat delatio, dolorque ex delatione, atque ita prævisum jaculum minus feriet, minusque afficiet. Quod dixi servandum in expugnatione vitii, idem dico servandum in acquisitione & insitione virtutis cujuscunque. Non expectet homo

(spiri-

spiri
cen
tis e
acq
vel
acfi
solu
que
Sic
occ
bea
pro
est
bus
om
ant
ope
cen
ber
hab
m
vel
Sec
qu
in
act
rep
po
am
in
aru
ma
su
eo

spiritualis occasionem ultroneam virtutis exercendæ, sic enim fiet ut rarios ferè actus virtutis exerceat, tardeque aut nunquam virtutem acquirat, sed ipse sibi occasiones, vel quærat, vel imaginetur, vel sub conditione quâdam eas, acsi præsentés adessent, acceptet, ac in eis resolutiones, proposita, actus expressos elicitosque faciat, à Deo petat, optet sibi occurrere. Sic enim fiet ut ante occasionem, sit paratus ad occasionem, discatque miles in otio, qualis debeat esse in prælio, quod permagni refert ad profectum, & ad perfectionem. Sed in hoc est infelix spiritualis disciplina, præ aliis omnibus artificiosis practicisque habitibus, quia cum omnis artis discipuli, ante occasionem exerceant se privatim, & quasi in umbra, in suæ artis operibus, ut postmodum in occasione ad lucem possint, & sciant, eadem artis suæ opera bene, facile, perfecte, promptè, expeditè, ex habitu facere. Solius Scientiæ spiritualis alumni, hoc umbratile in virtutibus exercitium, vel ignorant, vel negligunt, vel contemnunt. Sed volunt nullo exercitio prævio aut vix aliquanto præmisso privatim, & extra occasiones, in occasionibus perfectarum virtutum perfectos actus, sine labore, titubatione, & difficultate, ac repugnantia partis inferioris, aut habitus oppositi facere, & exercere, quasi verò non sit amplior difficultas in virtutum actibus, quàm in aliarum artium operibus exercendis. Qui artem cytharistandi nescit, & tamen scire cupit, magna cura & diligentia & frequentia digitos suos format, flectit, curvat, diducit, ut tandem eos assuefaciat ad motum collocationisque rationem

12:

cet:

III

tionem celeriter bonam, & bene celerem, & tamen in manu cytharisare discentis, non est alium impedimentum superandum, nisi quod consuetudo non sit, opposita verò consuetudo nulla est, quæ debeat expugnari. At verò in arte virtutis v. g. Humilitatis, non solum ea est difficultas superanda, quæ est in animo ad sese dejectiendum, & ad de se abjectè opinandum, sed insuper alia, quæ est facilitas & consuetudo, de se altè superbèque sentiendi & humilem opinionem de se apud alios vel videndi, vel patiendi, vel procurandi, &c. Itaque si in cytharisatione discenda unum dispositionis defectum, ex negatione aut privatione simplici ortum superes, jam difficultas ablata est omnis à digitis, & manu, at in humilitatis arte simul & difficultas animi ad humiliationem renitentis ab eaque abhorrentis, & difficultas ejusdem animi ad immodicam sui æstimationem applicationem sponte inclinati, usuque assuefacti introducta & valdè firmata, est superanda. adeò ut si una quidem superetur & non altera, humilitatis virtus non sit in animo commodè futura. Imò etsi expugnata fuerit utraque in certo aliquo materiæ & objecti genere, adhuc poterit eadem remanere in aliquo genere. Unde apparet quanto exercitandi studio opus sit in virtute, studio inquam privato, umbratili, quotidiano, & in dies crebro, ut sic ante occasionem exercitatus inveniat sese animus paratum ad occasionem, sive hujus, sive illius virtutis, sive in hoc, sive in illo objecto, sive in his, sive in illis circumstantiis, quod non perficietur melius quam illà jam expòsita ratione & Examinis Particularis

G. Dr. 2
Bick 2
Operi 28
Tomus
N. V
88

laris Industriâ, quâ spiritualis athleta singulis diebus certo numero, & certis temporibus exerceat actus certos, certæ virtutis, & super hunc numerum faciat particulare Examen. An scilicet fecerit? an toties in die? an hisce temporibus? an tales, & tam accuratos actus hujusce virtutis? an verò, & quare neglexerit? &c.

OBSERVANDUM 7. Ad Examen Particulare accipienda esse prius vitia, quàm virtutes, ex vitiis acceptanda prius graviora, quàm leviora, prius incurrentia in oculos, quàm occulta, prius communitatem afficientia, quàm privatim nocentia. Idque ipsum in virtutibus exercendis servandum modo opposito, prius exerceantur virtutes quæ nos in communi perficiunt, quàm quæ privatim, ut sunt externa modestia sensuum, manuum, vocis, affabilitas, amænitas, obedientia externa, prius item in gradibus imperfectis & primis, deinde in perfectioribus, tandem perfectis.

OBSERVANDUM 8. Examen Particulare posse fieri non solum unum, seu circa unam materiam, aliquam particularem, sed etiam multiplex, ac circa plures materias, idque variatione, v. g. potest accipi simul vitium extirpandum, & virtus ei opposita inferenda, ita ut eliciatur certo numero in diem detestatio vitii, & propositum, vel actus formalis virtutis. Potest etiam accipi una, altera, tertia virtus, eaque vel disparata, ut charitas Dei, modestia, obedientia, vel intra eandem speciem genericam, minores species, vel intra eandem speciem diversi actus, atque simul circa has plures materias, po-
rest

12:

cet:

III

test fieri Examen particulare separatum. Quod etsi non facile permiserim tyronibus quibusque, iudicio, & doctrinâ non præditis, nec maturitatem habentibus, proficientibus tamen, & in virtute provectioribus ac ordinatè omnia agentibus, certè existimo valde esse utile. Revera enim puto vix quenquam ex spiritualibus & bene proficientibus esse, qui unius tantummodo speciei virtutis actus exerceat in die, & non simul plurimum aliarum, & quidem non ex proposito, ac destinato deliberatoque, sed ex actionum exigentium tales actus incurfu. v. g. Si quis Examinis particularis materiam habeat, profectum in charitate fraterna, is sine dubio in singulos dies non semel orat ad Deum, **sed** orat tum surgendo, tum in meditatione horariâ, tum Sacrum celebrans, vel audiens, tum in horis Canonicis, tum rosarium Beatæ Virgini solvens, tum in mensæ benedictione, tum in examinibus generalibus, tum in Salutationibus Angelicis, ter in die, tum in Sanctorum Litanis vespertinis, &c. in quibus omnibus orationibus solet, certè debet adhibere attentionem, devotionem, Dei præsentis agnitionem reverentiamque. Intentionem communem aut privatam &c. Cur ergo is non potest simul eodem tempore iisque diebus quibus Examen particulare facit super fraternam charitatem fratribus exhibendam, facere etiam aliud Examen super reverentiam coram Divina Majestate in omni ratione prædicta &c. simulque in alio Examine notare defectus, hujus Reverentiæ, commissos. Cur etiam id non potest Examen facere super ordinem temporum & actionum, & modum earum, sibi consuetum, an scill.

g. Dr. 4
bicki
operi 28
Tom. 115
N. V
58

scilicet illum servaverit toto die. Equidem nihil video quod prohibeat, cum id à proficientibus præstari possit valde facile, & absque actuatio- nis periculo, idemque à fortiori de perfectis assero.

INDUSTRIA III.

*Examen Conscientiæ vulneribus JESU Christi
jungendum ejusque rei ratio &
praxis.*

Plures spirituales viri excogitârunt plurimas, commodissimasque rationes Examinis conscientiæ faciendi, ut partim planiorem illustrioremque facerent hanc exercitationem in via spiritali, plusquam dici potest necessariam, partim ut facerent etiam etiamque utiliorem, licet per sese alioqui utilissimam. Ex his, hoc loco, unam pono, quæ est à vulnerum Christi Domini nostri applicatione, ad Examinis Puncta desumpta. Quinque sunt Examinis Puncta, Vulnera Christi itidem quinque. In prima Parte Examinis aguntur gratiæ pro beneficiis. Primum Christi vulnus sit Gazophylacium in quo beneficia, nobis collata reponuntur. In secunda Examinis parte, petitur lumen ad cognoscendas animæ, & conscientiæ latebras. Secundum vulnus Christi sit Sol illuminans, è quo postulatur & sumitur radius, ad illuminandas cordis tenebras. In 3. Examinis parte indignantur vitia & peccata. Tertium Christi vulnus sit speculum ad quod anima intuetur se, & omnia dicta, facta, cogitata, omissa sua speculatur, atque ob-

V. P. Druz. Op. IX.

B

liqui-

liquitatem eorum cum Christi Jesu rectitudine confert, ut contraria juxta se posita magis elucescant. In 4. Examinis parte, Contritione & detestatione abluuntur peccata omnia, præcipue nunc commissa, quod quia sine Christi Jesu sanguine & meritis non fit, ideo Quartum Christi vulnus sit Contritionis balneum, in quo lavantur omnes iniquitates cordis. In 5. Examinis parte fit propositum emendationis, proponitur constantiae robur. Eapropter Quintum Christi vulnus sit petra refugii & munitio, ad quam anima confugit, ut sit tuta &c. Hæc conjunctio Examinis, cum Jesu Christi vulneribus, auget in anima pietatem ad Jesum pro nobis vulneratum, reddit Examen Deo gratius, ad pellenda vitia efficacius, ad delenda peccata validius, animam ad profectum excitat, & roborat, suavius Examen efficit, delectabilioremque hunc laborem facit. Porro operæ pretium erit Praxim hujus Examinis cum Christi vulneribus conjuncti hic apponere.

PUNCTUM EXAMINIS I.

Vulnus Christi Primum in Pede dextro.

Vulnus Sacratissimi Pedis tui dextri, dulcissime Jesu, sit mihi gazophylacium donorum. 1. Nature. 2. Gratiæ. 3. Gloriæ. 4. Quibus abusus sum. 5. Quibus abs te tuæque gratiæ donandus eram, & essem, nisi me indignum fecissem, & facerem, ac denique omnium omnino beneficiorum totius vite mee, ut in illo mihi conserventur, quoniam male illis est,

est, apud me, utpote qui illa dignè æstimare non sci-
ens, facile illa negligo, dilapido, deperdo.

PUNCTUM EXAMINIS II.

Vulnus Christi secundum Pedis sinistri.

Vulnus Sacratissimi Pedis tui sinistri Dulcissime
Jesu, sit sol meus, qui lucis suæ radium emit-
tat in animam meam, ut cognoscam. 1. Quis tu sis?
2. Quis ego? 3. Quid feceris mihi? 4. Quid debeam
tibi? 5. Quid sim mihi tecum, & quid sine te? utque
pervadam omnes perversi cordis mei latebras, &
perspiciam omnia peccata mea, defleam illa digne,
& hujus tui vulneris pretioso sanguine abluam lu-
culenter.

PUNCTUM EXAMINIS III.

Vulnus Christi tertium Manus sinistrae.

Vulnus Sacratissimæ Manus Tuae sinistrae Dulcissi-
me Jesu, sit speculum meum, in quo videam,
& considerem peccatorum meorum vitiorumque
numerum, gravitatem, feditatem. Hoc enim vul-
nus à Te pro meis peccatis susceptum est. Unde &
merito in eo dispici debent. Videam ergo in hoc
nitidissimo speculo. 1. Particularia hujus tem-
poris.

2. COGITATIONES, an fuerint otiosæ,
vanæ, superbæ, impuræ, gulosæ, acediosæ, ac
tepida, iracundæ, absorptivæ, frustra sollicitæ,
mur-

murmuratoria, inconstantes, respectuosa, & ad spes, vel timores humanos attendentes.

VERBA. An fuerint superba, mordacia, iracunda, impetuosa, precipitata, superlativa, ironica, immanueta, detractoria, exaggerativa, contumeliosa, mendacia, ambigua, simulata, adulatoria, affectata, otiosa, ridicula, officiosa.

OPERA. An fuerint nulla, non recta intentione facta, ad hominum gratiam, spem, laudem, metum, ad commoditatem propriam directa? Non debito loco, ordine, modo, absque attentione, devotione, presentia, & reverentia Dei, absque fructu, non cum prava consideratione, electione, non ad regulas, nec cum adjunctione observationum solitarum, ex usu, temere, casu, contra, vel citra Dei, Ecclesiae, superiorum, regularum praecepta, praeter usum & vitam communem, disciplinamque, contra officium proprium, vel propositum, cum scandalo, cum conscientiae remorsu, cum languore, tædio, distractione animi, ex iudicio & voluntate propria, contra fraternam charitatem, vel absque illa, cum effusione mentis, sine dominio & praesentia sui, cum festinatione, & angustia temporis.

3. OMISSA per negligentiam, inscitiam, effusionem ad unum, & impotentiam affectus, ob levem causam, & irrationabilem, ob dilationem, ob neglectum ordinis, temporum & actionum, cum tamen debuerint, potuerintque fieri à me, in gratiam Dei, Proximi, & meum fructum, meritum, propter exemplum, obedientiam, disciplinam communem. &c.

4. ALIENA mihi tamen imputanda, ob imperium,

perium, consilium, exemplum, auctoritatem, dissimulationem, vel ejus spem, protectionem, participationem, non impeditionem, negligentiam meam in officio, aliis vel notam, vel probatam, vel speratam. Item aliena quidem sed mea facta, ob indagationem meam, censuram, reprehensionem, non cui intererat narrationem, cui intererat non narrationem, ob non promotionem, & favorem, cum potuerim, & quo adjecto fieri potuisset, vel simpliciter, vel commodius, vel facilius, vel utilius, atque perfectius, interea verò facta non sint; vel si sunt, incompetentè tamen facta.

5. ORDO temporum, actionum, & in actionibus occupationibusque observationum. An scilicet servatus sit ordo temporum, & horarum punctualiter, & cum dominio mei? an item actiones peractæ suo tempore, & omnes? an item omnes suo modo, & cum adhibitione perfectionum communium? ut sunt, prævisio, electio, deliberatio, conclusio, atque imperatio, Intentio, attentio, diligentia, fervor, intentio, perseverantia, sive constantia. Particularium quoque, ut sunt. Intentio defæcata, conatus heroicus, gradus perfectionis ultimæ, charitas, & resignatio sublimis & gratuita. Fervor in majori & atomica proportionem major & major, nomine & affectu, & conatu omnium creaturarum, in unione meritorum appropriatorum Christi, Pretiosissimæ Parentis, Sanctorum omnium, sacrificativè, digne dignissimo Deo.

PUNCTUM
EXAMINIS IV.

Vulnus Christi quartum Manus dextræ.

Vulnus Sacratissimæ Manus tuæ dextræ Dulcissime JESU, sit mihi contritionis balneum, cuius virtute, & efficaciâ, & merito, desleo, & abluo omnia peccata mea admissa commissione, & omissione. 1. In Te. 2. In me. 3. In superiorem & regulam, & vitam communem, & officium. 4. In æqualem. 5. In inferiorem. Cui ablutioni & dolori meo peto vel guttulam Sacratissimi Tui sanguinis, ex hoc manus Tuæ dextræ vulnere admisceri, & tuo Divino conspectui per Sanctum Angelum custodem meum offerri, à Te autem Domino benignissimo acceptari mihi veram emendationem vitæ, & emundationem abs Te indulgeri.

PUNCTUM
EXAMINIS V.

Vulnus Christi quintum lateris & cordis.

Vulnus Sacratissimi cordis tui Dulcissime JESU, sit mihi refugium, munitio, & defensio 1. Contra iram tuam. 2. Peccata omnia, præcipue mortalia. 3. Fraudes dæmonum, carnis, mundi amorisque mei proprii. 4. Damna corporis. 5. Damnationem æternam. Sit mihi etiam abyssus peccatorum meorum omnium, in quam ego, cum plena cordis detestatione atque dolore, abjicio, & demergo omnes omnino imperfectiones meas; nunquam inde extrahendas, aut revocandas. Tu tantummodò largire mihi, dulcissime JESU, ex piissimo cordis tui vulnere,

vel unicam guttulam, sanguinis tui, in pignus & arrham, peccatorum meorum omnium, abs te mihi in æternum remissorum. Include autem me in imis visceribus cordis tui, atque ibi me detine, excoque, exure, expurga, accende, ignefac, sublima, in cordis tui naturam perfectè converte, ad purissimi cordis tui gustum atque placitum, ad puram annihilationem meam. Amen.

Quos delectat usus coronæ de vulneribus Christi Domini confectæ, hos etiam prædicta Examinis Praxis delectare potest, in quem finem in singulis Punctis quinque alia Puncta annotata sunt, ut pro numero globulorum, in corona expendi hæc Puncta possint.

INDUSTRIA IV.

Examen Conscientiæ, Divinis attributis, nec non humanis imperfectionibus jungendum atque condiendum.

AD superioris Industriæ normam, potest simile condimentum Examinis Conscientiæ fieri, desumptum à Perfectionibus Divinis, quæ in illa Præcellentiissima Dei natura elucent, & cum nostri Examinis Punctis singulis analogiam quandam habent. Ita Gratiarum actio pro beneficiis potest fieri Deo, ut omnium Principio, Principi, fonti, Domino, conservatori, largitori, dignissimo.

Luminis Petitio potest fieri à DEO, ut est Prima & æterna, incommutabilis lux, veritas, sapientia, cujus oculi multò plus lucidiores sunt super solem, considerantes vias hominum, & absconditas quascunque partes. Inquisitio ipsa

B 4

& scru-

& scrutatio cordis nostri potest fieri ad primam legem atque rationem, ad voluntatem, & imperatricem majestatem, ad voluntatem sive signi, sive placiti, ad rectitudinem, & æquitatem, uno verbo, ad Dei conscientiam, quâ ille consciens est totius conscientiæ nostræ, atque ad gustum ejus quem ille habet de omnibus motibus nostris, tam hodiernis, quam reliquis omnibus. Detestatio, Retractatio, Dolor peccatorum, potest fieri in detestatione odioque Dei quod Deus habet naturale, in tota natura substantiaque bonitatis suæ, adversus omne peccatum etiam minutissimum. Deinde in Puritate Essentiæ Divinæ, in qua nihil est, esseque potest coinquinatum. Adhæc in amore & complacentia gustuque quem Deus habet erga omne bonum. Denique in miserationum Divinarum simulque judiciorum ejus abyssu. Propositum emendationis, potest fieri in placabilitate, atque omnitudine Divina, à qua Deus habet semper sufficientem & efficacem semperque abundantem causam condonandi nobis omnia peccata nostra, sine qua, nullæ sunt causæ ob quas DEUS misérias nostras condonare debeat. Deinde in Immutabilitate Dei, qua Deus quidquid ab æterno voluit, vult etiam nunc, ut & nos similiter quod proponimus nunc æternaliter & efficaciter immutabiliterque velimus. Denique in Protectione Dei in qua qui habitat sicut mons Sion in æternum non commovebitur. Dicit Domino susceptor meus es tu, & refugium meum, &c.

Ex his omnibus facile erit praxim efformare cuilibet. Addo autem ad hanc industriam, quod
(etfi

(etfi
tam
lon
Est
mo
gatu
ptu
ciis
cipi
sed
per
pos
inte
gite
tem
tabi
der
aut
mat
assu
ulce
caro
dati
cidi
sona
laqu
mis
cella
ctio
ritu

(et si separatam Industriam facere poterat) hujus tamen usum facere poterit, si illi adjungatur, longè ad spirituales profectum, perutiliorem. Est autem hoc, ut cum prædicto examinandi modo, ab attributis Divinis desumpto, adjungatur etiam alius ab attributis humanis desumptus v. g. cum gratias agat homo pro beneficiis, assumat personam clientis, debitoris, mancipii; quod quidquid est totaliter non suum, sed Domini est. Cum Lumen petet, assumat personam cæci à nativitate, vel in media nocte positi, cum quo sapientia non est, cui lumen intelligentiæ non illuxit, qui necesse habet jugiter clamare; Emitte lucem tuam, & veritatem tuam, ipsa me deduxerunt &c. Cum scrutabitur Conscientiam, & rationem vitæ suæ reddet, assumat personam rei, aut filii prodigi, aut villici iniquitatis & apud Dominum diffamati. Cum dolebit & detestabitur peccata sua, assumat Personam Lazari ulcerosi, Jobi percussus ulcere pessimo, infirmi, & sordidati, vincti in carcere, suis lotæ in volutabro. Cum emendationis propositum faciet, & robur contra recidivam, atque tentationes poscet, assumat personam ovis in medio luporum, aviculæ inter laqueos, infantuli & orphani derelicti. Inermis inter hostes, naufragi inter undas, procellas & fulmina; conjiciatque sese, in protectionem Dei, cui adhærens efficiatur unus spiritus cum eo.

INDUSTRIA V.

Examen Conscientiæ in oculis & Præsentia Dei faciendi, ratio utilis.

Quæ mihi tribuat ut cognoscam & inveniam Deum, & veniam usque ad solium ejus? ponam coram eo judicium, & os meum replebo interpretationibus, ut sciam verba, quæ mihi respondeat ut intelligam quid loquatur mihi. Verba sunt Beati Job 23. 3. quibus judicari, vel potius judicare se ipsum optat in hac vita, ut non judicetur in morte, vel post mortem, juxta illud Pauli. *1. Cor. 11. 32. ipsos judicemus, non utique judicaremur.* Et illud. *Job. 35. 14. Judicare coram Deo, & expecta eum,* sine dubio enim te absolvet, quia non judicabit his in idipsum, ita ut fidenter illi cum Davide dicas; *Psal. 108. 121. judicium & justitiam, non tradas me calumniantibus me.* Horum quæ dixi cognitio, & consideratio, Dei bonitatem, & ad ignoscendum facilitatem, nobis persuadere debet, simulque nos animare, ut potius nos à nobismet ipsis judicemur, præveniamusque faciem Domini in Examine & judicio, & confessione, atque satisfactione, quam ut differamus discussionem nostræ vitæ, operumque ad judicium ipsius Dei, in quo ille, accepto tempore, ita ut non sit ultra ad poenitendum & emendandum, scrutabitur in lucernis etiam Hierusalem. Quare utilissima erit hæc examinandi sese, judicandique Industria, & quidem in Divino conspectu, atque Præsentia, ut tantò magis seriò rem agat animus noster, cujus quidem judicii Praxis hæc esse poterit.

I. INVITABIS Deum ad aulam cordis tui, petesque ab illo, ut jubeat suæ Majestati Tribunal
poni

poni in corde tuo, in quo residens, cum Sanctis omnibus adstantibus, tuo tuimet Examini atque iudicio interesse velit.

II. SUPPLICABIS illi ferventer; in hunc, vel similem modum pro lumine.

ILLUMINA Domine Deus meus, omnes angulos sinuosi cordis mei, mihi lucernas illas, quibus aliquando Hierusalem ac Babylonem scrutaberis nunc concede, quo lumine earum intellectus meus illustretur, igne autem voluntas, inflammetur, ut nullum me fugiat peccatum, nulla lateat imperfectio, quam veritas tua non cognoscat, quam charitas non exurat. *Soph. 2. 12.*

III. ACCEDES ad ipsum iudicium tui ipsius, cujus forma hæc erit. Ingredere aulam cordis tui, jam à Deo pro tribunali insessi. Ibi coram Deo ejusque Sanctis, cogitatio accuset, ac enumeret singula peccata, quæ fecisti, conscientia testetur facta esse, pudore vultus suffundatur, declinent verecundantes in terram oculi, ad instar illius Publicani, aut mulieris adulteræ, Christo adductæ. Ratio præstet Judicis officium, teque ad pœnam quam promeritus es, damnet. Timor sit compedum instar, dolor veluti carnifex & executor Justitiæ, voluntatem cruciet, atque conterat, lachrymæ, gemitus, tunctiones, aspirationes, incurvationes, sint pro sanguine. Efficacia proposita satisfaciendi, atque ipsa actualis quæ fieri commodè poterit satisfactio, atque satisfactio, cum solido serioque emendationis proposito, sint executionis loco.

IV. HISCE feriò, diligenter ac severè tanquam in oculis Dei Sanctorumque peractis, sententiam contrate, à te ipso latam, Deo, vel ipse,

ipse, vel per manus Sancti Angeli custodis tui trades, vel certè distinctè voce cordis orisve etiam pronuntiabis.

V. INTERIM autem misericordiam posce Dei, allegans titulos atque rationes, ob quas tibi parcere, tuique misereri debeat. Ipse enim *Isa. 43. 26.* ait. *Reduc me in memoriam, & judicemur, simul narra si quid habes propter quod justificari debeas. Quocirca sic orabis.*

DOMINE Deus meus, cui soli peccavi, Tibi soli confiteor iniquitates meas omnes, quas feci, & propter quas, me ipsum damnavi, & damno, misericordiam tuam imploro, atque justificari à te postulo. Scio quidem, ô Domine, nihil me meum adferre posse, ob quod justifier, in conspectu tuo, in quo non est justificatus unquam de suo, omnis vivens. Unde neque excusationes, neque elevationes, neque ulla velamenta, iniquitatibus meis obtendo, sed magis eas omnes oculis tuis denudo, atque manifesto, earumque malitiam & ingratitude exagguero, quoniam peccatum meum multum est, & magnum, majus longè quàm cognosco. Sed tamen, ô Benignissime Deus, scio etiam quod etsi ego satis superque commisi, unde me damnare, & ego necesse habeam, & tu justissime possis, Tu non amisisti unde misericordissime peccatores salvare soles. Quin immo scio, quòd quantò major est, miseria mea, tantò majorem campum habebit Bonitas & misericordia tua. Propter ergo gloriam Nominis Tui Sancti, in quo solo oportet nos salvari, propitiaberis Tu Domine nunc & semper peccatis meis. Dices mihi Deus meus, ut narrem si quid habeo, propter quod justifier. Si meum queris Domine, protestor quòd nihil habeam, nisi nihil & malum, & pena debitum infinitum ac
inex-

inexhaustum. Si item queris tuum? habeo sanè multum per omnem modum. Habeo imprimis universam naturam, substantiam, dignitatemque tuam, cujus natura est Bonitas, cujus substantia placabilitas, cujus vita misericordia, cujus gaudium salvatio nostri. Habeo præterea cor & viscera tua, JESUM, inquam, Filium tuum unigenitum, habeo ejus Incarnationem, Nativitatem, vitam, Labores, Passiones, Humilitatem, Dolores, Cruciatuſ, Mortem Crucis, Sepulturam. Habeo virtutes, gratias, merita ejus, habeo pretium sanguinis ejus. Habeo dona, orationes, intercessiones, communionem omnium Sanctorum tuorum, tam viventium in terra, quàm regnantium cum Deo in Patria, totiusque Ecclesiæ Sponsæ Tuae Tibi gratissimæ. Hæ utique rationes, sufficienter efficaces sunt, ut miserearis mei, qui gaudes in benefaciendo nobis, & quando nostri misereri potes. Efficaces sunt ut justifies, & sanctifies, & abluas, & emundes me, qui justitiâ & sanctitate & perfectionibus nostris pascaris, & glorificaris. Parce igitur Domine servo, propter quem non pepercisti filio: accepta pœnam, quàm ego merui, vilissimus servus tuus, quàm pro me luit Tibique obtulit Pretiosissimus Filius Tuus.

Hujus Industriæ præclara potest esse utilitas, si ejus adsit usus frequentatus. Vix enim videtur fieri posse, ut in tali anima possit diu stare, non dico, gravis aliqua malitia, sed vel imperfectiuncula aliqua tenuis, quæ sic se in oculis Divinis corrigere, atque emendare consuescet. Restat ergo ut utamur infatigabiliter per aliquantulum tempus v. g. unius alteriusve hebdomadæ, aut mensis, hoc exercitio, & fructum ejus experimento gustemus.

IN-

INDUSTRIA VI.

*Ratio Examinandi Conscientiam per confessionem
coram DEO.*

Isa. 35. 15.

CONstitues te coram Deo Iudice, in forma rei & peccatoris, statuesque tibi, juxta Jeremiae 31. 21. præceptum, speculam, & eam conscendens, pones tibi, vel potius Deo, ante oculos, amaritudines culparum & imperfectionum tuarum, recogitando, cum illo Rege omnes annos tuos, omnes horas diei, omnes actus tuos diurnos, in amaritudine animæ tuæ, easque simul ac statim confitendo, cum pudore, dolore, detestatione cordis, confusione faciei tuæ, nullâ quoad fieri poterit, omiſſa cogitatione, verbo, opere, omiſſione, imperfectione, quàm Deo non manifestes, atque confitearis exactiſſimè. Non quidem ideò, ut illas Deus ex te cognoscat quasi ignarus, sed potius ideo ut ipse eas cognoscas, & penetres, & coram Deo detesteris ac erubescas, efficaciùsque desleas ac emendes. Dices ergo more illo Ecclesiæ.

*MEA culpa, mea culpa, mea maxima culpa.
Confiteor Domine Deus meus adversum me omnem
injustitiam meam, quàm in oculis Divinæ Majestatis
Tuae, ego vilis & ingratus commisi. Non conficio
culpam meam Domine in voluntatem Tuam, non in
demonis tentationem, non in carnem ac sensualita-
tem, quæ me impulerit, non in mundum, qui me de-
mentavit, non in occasionem quæ se obtulerit, non in
passionem, quæ præoccupaverit, non in exemplum,
quod permoverit, non in defectum auxilii, celestis,
quasi defuerit, sed in meam propriam voluntatem
malam*

malam, quæ acquievit & voluit, in meam defidiam,
negligentiam, inefficaciam, sensibus & amoris proprio
indulgentiam, laboris & conatus fugam. Ego meam
propriam culpam consensi, in malam cogitationem, meam
culpam, protuli verbum otiosum, præceptum, mordax,
meam culpam maximam, malum opus commisi, meam culpam,
omisi tot bona, omisi tot perfectiones, in bonis operi-
bus, tot abusus sum auxiliis tuis, tot rejeci gratias &
inspiraciones, tot contempsi occasiones. Mea est
malitia atque culpa Domine, quod hodie, non in
tempore de strato surrexi, quod non obedivi pulsui,
tanquam voci tue Divine, quod primitias, cogita-
tionum, nec de Te habui, nec Tibi obtuli, sed à demo-
ne præripi permisi, quod actus pios à surrectione ser-
vari solitos, à meque mihi præscriptos, à Te mihi in-
spiratos, neglectim feci, aliquos neglexi, aliquos di-
stuli. Mea est culpa Domine, quod in eadem surgen-
di, vestiendique horam, alienam à tempore cogitavi, non
habui Te præsentem, non fui honestus & modestus, &
angelicus in oculis Tuis, in oculis Angeli mei, in ocu-
lis meis Tibi utique sacris. Mea est culpa Domine,
quod imparatus, vel obiter paratus ad orandum veni,
quod orationi præmittenda non præmisi, quod nec Te
præsentem constitui, nec me coram Te humiliavi, nec
cum fame ad orandum accessi, &c. quod non tan-
tum non invenit me hora orationis orantem, aut si-
gnum orandi præstolantem, sed etiam subtraxi de
tempore primo orationi, non eam statim à pulsu cum
aliis inchoando, sed alia interim perficiendo, atque
differendo &c. Hæc tibi omnia Deus meus confiteor,
pro his omnibus erubescō, ac doleo eaque detestor, ac
emendare propono, nec illa solum, sed etiam illa quæ
mihi occulta sunt, vel ob meam oblivionem, cum
tamen scire tenebar, vel demonis propriique mei iu-
dicii

dicii malam sub pallio virtutis occultationem, vel denique ob desidiam meam, & incuriam in profectu meo, continuamque negligentiam, & illas etiam confiteor Tibi culpas meas Domine Deus, quas me non cognoscente, non pro peccatis reputante, Tu nosti & reputas, quas nisi Tu impedisses, ego commissurus eram, quas si noscerem etiam confiterer, & retractarem. Has tu clementissime veniarum Pater omnes dimitte, ut mundus & purus sim, in oculis Tuis, quamvis vilissimus & miserrimus sim in oculis meis.

EXCITABIS post hæc in te affectum, perfectæ & veræ Contritionis, hæc, vel simili ratione.

PECCAUI Deus meus, & Pater meus in cælum, & coram Te. Peccavi Tibi soli, & malum coram Te feci. Peccavi contra Te, Deum Trinum & unum, contra Te Patrem Æternum, qui de nihilo, me creasti, contra Te Fili Dei, qui me tuo sanguine redemisti, contra Te sancte Spiritus, qui me in baptismo sanctificasti, contra Te Sanctissima Trinitas, quæ mihi tuam imaginem impressisti & Tibi, me in habitaculum elegisti. Peccavi Deus meus contra Tuam infinitam Bonitatem, qua Te impendisti, ad jugiter mihi beneficiendum, contra Tuam charitatem, quæ me gratis dilexisti, contra misericordiam, quæ mihi gratuito peccata dimisisti, contra omnipotentiam, quæ me iuvas in omnibus quæ facio. Peccavi contra omnes perfectiones tuas, eas conculcando, ut meam sequeretur voluntatem. Peccavi contra Te Deum meum, Patrem meum, Magistrum meum, Pastorem meum, Regem meum, Protectorem & Benefactorem meum, omne Bonum meum. Peccavi contra omnia beneficia, quæ mihi, ex, & cum summo amore contulisti, quo nomine peccavi etiam in cælum, quod me illuminat,

nat, in terram, quæ me sustinet, in omnes creaturas, quæ mihi ministrant, in Angelos, qui me custodiunt, in socios, qui mecum communionem meritorum habent, in corpus & animam meam, quæ à Te Deo meo condita, & mihi ad usum data sunt, peccavi in rationis lumen & fidei, quod rejeci & repudiavi, in Tuam Gratiam Nutricem meam, quam destruxi & in me impedivi. In dona spiritus sancti, quæ abjeci, in virtutes, quas delevi & infuscavi. Et in his omnibus, Tibi tamen Deo meo soli peccavi, quia istæ injuriæ, tuæ sunt injuriæ, tuæ contumeliæ. Neque solum peccavi contra Te, sed etiam coram Te, ô Domine Deus meus; Peccavi coram Tua Sapientia, quæ me peccantem intuebatur, coram charitate, quæ mihi indulgebat, coram liberalitate, quæ me ditabat, coram ipsa omnipotentia, quæ me adjuvabat. O me cæcum! cur non attendi, coram quo, & contra quem peccabam? O Deus æternæ atque dignissime! jam non sum dignus vocari filius tuus, non sum vel ipso hominis atque creaturæ nomine dignus, non sum dignus, hoc ipso esse, quod à Te accepi, & quod mihi semper conservando donas, siquidem peccavi toto me, totoque esse meo, in Te, & coram Te, qui illud mihi dedisti. Mallem, mi dignissime Deus, mallem millies non fuisse, nec esse, quàm Te offendisse, quàm Te, vel unico deinceps peccato offendere! Parce Domine parce, & dimitte, quod contra Te, & coram Te feci; ut eluceat infinita Bonitas & misericordia tua, tantam injuriarum gravitatem, & multitudinem condonando, & me à tanta, tamque multiplici miseria liberando, ut & ego Te in æternum laudem, misericordias tuas in æternum & ultra decantando.

De hac Industria id ipsum, quod de præcedenti,
V. P. Druzb. Op. IX. C

deni,

denti, nota, eam inprimis fore tunc utilissimam, quando erit usitatissima. Deinde ad minuendum in ejus usu laborem, puto expedire, habere indiculum vel in memoria, vel in oculis, omnium tam horarum, quam actionum. Præterea, judico expedire etiam, in eundem finem, ut habeatur indiculus Regularum, sive observationum in unaquaque actione observandarum; sic enim facilius erit videre, quid unicuique actioni, non solum insit imperfectionis, sed etiam desit perfectionis, facilius item erit confiteri Deo, & sese accusare apud illum, de singulis: efficaciora quoque erunt proposita emendationis ad particularia respicientis, & distinctè proponentis, quàm ad generalia, & confusè intuentis.

INDUSTRIA VII.

Ratio Examinandi conscientiam, per Postulationem à Deo, ut ille indicet, quid de nobis, nostrisque operibus judicet.

*1. Moral.
cap. 17.*

SANCTUS Gregorius Magnus ait: *Sæpe melius scrutamur conscientiam nostram orando, quàm inquirendo.* facit Sancti Patris dictum, ad proximè positas Industrias: facit & ad hanc, quam in præsentem tradere aggredimur, in qua etiam modum Examinis præscribimus orationi conjunctum & oratione peragendum, & quidem hac ratione. 1. Accedat homo mente saltem & corde ad Deum, eumque præsentem habens, atque adorationis & reverentiæ cultu honorans, ejus sese oculis totum, quantus quantus est, subijciat.

2. PE-

2. PETAT à Deo lucem veram, quàm illuminatus possit cognoscere sese in Dei lumine, qualis sit? quid ei desit? quid Divinis in ipso displiceat oculis? &c.

3. PETAT à Deo cum omni humilitate, & fervore, ut illi ipsemet Deus dignetur suum de ipso sensum judiciumque aperire.

Atque hujus Petitionis Praxis hæc esse poterit.

DEUS qui es lux vera, claritas infinita, sapientia æterna, veritas & veracitas, falli & fallere nescia speculum immaculatum, ecce adsum coram mundissimis sanctissimisque oculis Majestatis Tuae, meque Sapientiæ Tuae totum, totaliter notum, totum nihilominus, totaliterque pro mea parte, & ex mea voluntate noscendum subjicio. Illustra quæso faciem tuam super me servum tuum, & illumina me lumine tuo veraci, & veritate tua lucente, ut illuminer in me, & cognoscam me, sicut cognoscor abs Te. Dic obsecro Domine Deus meus, dic mihi servulo tuo, supplici tuo, mancipio & jumento tuo, quidnam majestatis, & Sapientiæ Tuae, nitidissimis oculis displiceat in me, in quo hodie defeci coram Te, quid commisi contra Te, & contra voluntatem tuam, Sponsam meam. Dic obsecro quid displiceat Tibi in irascibili, & concupiscibili facultate mea, & in tota superiori parte mea, in Passionibus & in potentiis meis, in sensibus internis & externis omnibus. In membris ac partibus universis, in actionibus sive liberis, sive involuntariis, in imperatis & arbitrariis, in propositis & debitis, in labore, otio, in somno, in sermone, in convictu communi, in conversatione externa, domesticaque, in consiliis, in factis, in officio meo, & in ejus praxi atque executione,

ne. Dic obsecro quid displiceat Tibi, in ordinariis, & extraordinariis occupationibus & operibus meis, in surrectione mea, in oratione, in sacro, in studiis, in cibo, & potu, in relaxatione, in confessionibus, in concionibus, lectionibus, examinibus, colloquiis meis, in omnibus denique motibus meis. Dic obsecro Domine quid displiceat Tibi in Perfectione & Religiositate, & statu meo, interno, in Fide mea, in spe, in charitate Tui, & Proximi. In Paupertate, Puritate, Obedientia, in Disciplina, vitâ, Observatione communium Regularum. In studio Penitentiae, & humiliationis, patientiae, condonationis injuriarum. In ordine temporum & actionum, in mansuetudine, & lenitate, suavitate, affabilitate, in gravitate, modestia, maturitate, equalitate, in conatu & fervore proficiendi, in reverentia & reverenti Tecum, & coram Te conservatione. In Puritate & frequentia Intentionis, orationis, ad Te recursus, & reditus, abs Te mendicationis & Postulationis. In Fidelitate ad Te, gratitudine pro beneficiis, beneficiorum bono usu, in resignatione ad omnem voluntatem tuam, sub quacunque tandem specie & facie, conditione & circumstantia, &c. Dic obsecro mihi Domine Deus meus, lux mea, scientia & Sapientia & directio mea, dic, inquam, mihi, quid requiras & desideres à me, & in me, quid in Tui gratiam, quid ad gustum tuum fieri velis à me, in me, de me, per me, circa, & contra me, quid perferri, quid subiri, velis à me. Dic obsecro, quomodo, quo fructu, exitu, quibus in circumstantiis, fieri, vel perferri velis à me, & similia mihi ô Domine vires, ut fieri & sustineri possis à me, secundum placitum voluntatis tuae. Ecce ego Domine servus, mancipium, jumentum tuum adsum, coram

coram Te expecto, & expeto nutum voluntatis Tuae, & imploro auxilium, expeto consilium, propono humillimum promptissimumque obsequium.

USUS Industriæ hujus esse potest tempore Examinis, tempore Sacri, post communionem Sacramentalem, in Præsentia Sanctissimi Sacramenti, post singulas actiones, vel etiam post aliquantum longas, ac multas distractiones, dummodò ratio habeatur temporis, actionis, proximi, commoditatis, aliarumque circumstantiarum, in quibus brevior aut prolixior esse potest, ac debet usus hujus Industriæ. Hoc etiam in ejus usu monuerim, ut dum quis eâ uti volet, non sit in ea, (sicut & in omni altera examinandi conscientiam ratione, id servandum est) festinus, sed lentè & cum perpensione singulorum punctorum negotium agat; tum ut in luas actiones ipse oculum possit conjicere, earumque statum nosse; tum ut audire possit, quid Divina lux & veritas dignabitur ei forsitan respondere.

INDUSTRIA VIII.

Ratio examinandi conscientiam per examen illius à DEO factum.

HÆc Præsens Industria, in hoc cum priori convenit, quòd sicut illa, ita ista statum suum cognoscere laborat, ex judicio sensuque Dei, de se, & de animæ statu, defectu, & profectu, in hoc autem differt, quòd illa petendo assequi notitiam sui laborabat, in hac verò animæ non petenti, ea ipsa notitia sui offertur. Id enim

enim agit hæc Industria, ut homo à Deo Judice, & quasi subirato sese cognoscat, & statum suum, statumque actionum suarum quotidianarum melius perpendat & excolat. Nimirum sæpè in nobis dormit charitatis fervor, hic ergo excitandus est timoris frigore, *seponenda sunt* (ut alicubi monet Bernardus Serm. in cant.) *parum per pia vocabula, timor advocatur, excitetur, ut excitet animam dormientem, aut dormitantem.* Hoc igitur Negotiator spiritualis, duce hâc, aget, Industriâ.

1. PUTABIT se instar servi multa Domino debentis, vel instar villici iniqui apud Dominum diffamati, aut instar servi pigri, qui Domini talentum defodit sudario involutum, in terra, evocari ad Regem & Dominum reddendæ rationis causâ.

2. AUDIET à DEO juberi se depromere libellum rationum, veriùs conscientia propria, cordisque sui, cum operibus & actibus suis, (annuis, mensuris, hebdomadariis) hodiernis.

3. Attendet, Deum in tabella cordis sui accurate legentem, scrutantemque in æternæ illius suæ veritatis, atque lucis perspicacis, oculis, & lucernis, omnia peccata errataque sua. Hic attendet, quomodo Deus expendat suam de lectulourrectionem, vestitionem, orationem, Sacrum, horas canonicas, studia, laborem, omnem denique actionem. Attendet ad interrogationes Dei, quid sit ei responsurus, v.g. hoc opus sicne agendum dictabat voluntas, Dignitas, præsentia, amor meus? sic ratio? sic Professio? sic Regulæ? sic vita communis? sic exempla Christi, & Sanctorum, sic tua ipsius scientia, doctri-

doctrina, ab aliis exactio, sic tot gratiæ, & opportunitates, tot proposita, tot merita? An respondet Deo unum pro mille? Attendet, quam rara, quàm pauca sint apud Deum iudicem, utique verum & prudentem, bona, quæ apud nos, vel apud homines apparent, putanturque bona. Attendet, quam perfectionem exigit, & voluerit inesse, in uno quoque operum prædictorum. Attendet, quomodo nihil fugiat Divinos oculos etiam minutulum, etiam homini occultum. Attendet apud Deum omnes excusationes, conniventia, causæ, impedimenta, quomodo nihil valeant, & nihil homini profint. Attendet quomodo alia sunt humana, alia Dei iudicia, & quàm verum sit, quòd nemo credat, quàm Deus exactè, quàmque severè iudicet. Attendet quam non sine causa & Job & David deprecatus sit iudicium Dei, quàm non sine causa dixerit Paulus; nihil mihi conscius sum, sed non in hoc justificatus sum, etenim qui me iudicat Dominus est. Attendet, quàm evanescent coram oculis Dei omnia opera ejus, cum omni eorum perfectione, cum omni diligentia, conatu, fervore, perfectione, & quàm magis cum desidia, negligentia, tepiditate, distractionibus, gravedine, &c. Attendet quomodo, seu quo vultu, atque oculis, quibus intueatur opera ejus singula & ipsum hominem iudicans Deus, quomodo expendat, & quanti æstimet, quomodo, & quibus gestibus motibusque tractet opera, & verset, ad oculosque ipsius hominis proponat, quomodo cum sua, suæque voluntatis perfectione, regulâ, & gustu, eadem opera componat?

nat? quomodo excutiat de manibus suis, inque oculis hominis abjiciat, indignans, & contemnens opera hominis, quomodo indignabundus abscedat, & tanquam sterili ficui, in qua fructus non invenit, maledicat, vel tanquam arbori inutiliter jam supra triennium locum occupanti, securim minuetur, vel tanquam Corrosaim, Bethsaida, atque Capharnaum, & Nazareth indignetur, vel tanquam supra Hierusalem lacrymas fundat? quomodo recenseat talenta à se data ad bene operandum, negotiandum, scilicet auxilia gratiarum, tam naturalium, quam supernaturalium, quomodo alleget aliorum tot exempla, & quidem horum in his cum homine circumstantiis. Quomodo allegat Dignitatem, voluntatem, merita, gustumque suum, spem suam & expectationem, præmia data, promissa, poenas item interpositas. Hominis ipsius proposita, promissa, scientiam, denique omnis causæ & executionis defectum, præter solam tepiditatem, inconstantiam, incuriam, ingratitude, Deique parvam curam, & æstimationem.

4. QUID hic expectet homo aliud, quemve finem speret, nisi indignantis, & irati Dei vulgum, atque abscessum. Poenæ atque supplicii impositionem, & assignationem, traditionem executori &c.

5. HIS attentis, & cognitis, tanquam re ipsa & justè omnino præsentibus, & factis, inhibet secum rationes homo. Omni ratione deprecabitur faciem Domini & justam iram, fatebitur gravissima quæque se meritum. Petet tamen cum servo debitore procidens in faciem, Patientiam

entiam habe in me. Miserere mei, & dimitte mihi omnia peccata mea. Volo emendare, volo diligentius sanctius vivere, volo hoc opus, illud, istud perfectius peragere, volo deinceps in conspectu Dei decentius vivere & operari, gratiis Dei uti.

6. DENIQUE pœnas ipse de se sumat neque tamen se pœnis Dei subduci velit: puniat homo prout debet, puniat Deus prout vult.

HÆC Examinis ratio si modo vel cum modica applicatione fiat, efficax valdè est, & ignavis omnino necessaria; ferventibus, & semper sibi in fervore constantibus, forsitan non item, attamen tepiditate interdum aut sæpè afflari solitis, incredibile quantum utilis, quantum necessaria est: quod melius etiam cognoscet, qui uti non negliget, & usus quidem ejus, non semper forsitan esse poterit ejusmodi, ut per illud omnes omnino diei actiones individuae decurrantur, attamen si vel aliquæ, nunc hæ, nunc istæ, deinde aliæ & aliæ sic decurrantur, non poterit esse absque grandi utilitate, hoc est morum emendatione. Qui enim timet, nihil negligit, non potest autem non timere ille, qui quotidie, non tantum credit fideliter se à Deo judicandum, sed etiam practicè hoc Dei subeundo judicium, quodammodo experitur, longè aliter esse judicia Dei, & aliter hominum, ut dicebat Agathon Abbas in vitis Patrum libel. II, num. 2.

INDUSTRIA IX.

Ratio Examinis super spiritus fervorem, ac novitatem.

PUNCTUM I. Examinis erit. Agere gratias Divinae Bonitati pro omnibus vitae annis, tibi datis ad hoc, ut servias ejus super eminentissimae Majestati & Dignitati, quales quidem anni, cum his circumstantiis, paucissimis omnino hominibus contigerunt à Divina manu.

PUNCTUM II. erit. Petere abundans lumen à Deo, ut cognoscas, quomodo & superiora vitae tempora egeris & sequentia (praecipue autem praesentia) deinceps acturus sis, maxime quantum attinet ad fervorem ejus Divini obsequii, ad quod proderit expendere ea diligenter, quae tertio Puncto adferentur.

PUNCTUM III. Expendere sequentia.

1. An hodie Intentionem generalem renovaveris, reflexè & advertenter, servienti Deo, faciendique & patiendi omnia propter Deum, cum fervore intensioris, puritate sublimis intentionis, diligentia applicatae executionis, ordine debita dispositionis?

2. An omnia opera tua à Religione, sive statu, ab Officio, à Superiore, à charitate, à necessitate, ab electione, à natura, ab occasione tibi imperata curaveris facere cum majori fervore, ita ut praecedens opus excederetur quantum in te, & ex vi voluntatis tuae, in fervore, sublimitate, diligentiaque, in majore & majore millies proportione fervoris, sublimitatis, diligentiae? &c.

3. An in operibus arbitrariis tibi. adhibueris electio-

electionem, & advertentiam voluntatis, voluntarii que fervoris, puritatis, & applicationis, sive diligentia, ita ut dicta opera evaderent Deo gratiora, per voluntatis Industriad, adhibitasque ab ea circumstantias gratiosiores, relictis minùs gratis minùsque grata opera facientibus?

4. An non solùm in circumstantiis operis, prælegeris magis gratas minùs gratis, sed etiam in ipsis operibus, hunc delectum feceris, ita ut relictis minùs gratis operibus, feceris magis Deo grata? Porro tam circumstantia, quàm operationes illa magis grata censenda sunt, quæ plus Deum exaltant, quæ hominem operantem magis vilificant, in quibus nihil hominis ab homine quaeritur & intenditur, in quibus purius, sublimiusque resignatius, & defæcatiùs quaeritur Deus, quæ intensiore fiunt fervore & charitate, quæ fiunt majore cum diligentia, conatu, applicatione, hilaritate, patientiâ adversariorum, perseverantiâ, exinanitione, perditione, oblivione, morte hominis, &c.

5. An excitaveris in te, & quoties in diem, & quomodo, novum fervorem serviendi Deo, eumque exaltandi, ita scilicet ut hodie sic curaveris Deo servire, quomodo antehac nunquam, hac hora amplius quàm præcedente omni, hoc quadrante, hoc minuto temporis, quàm omni præcedente. Item hoc membro, hac potentia, hac passione, hac actione, hac circumstantia, hac atomo, amplius quàm unquam aliàs, in proportionem millies, milliesque majori. Ita ut curaveris, nunquam tui similis in fervore, à te, tuaque conscientia, & à Deo, ejusque conscientia inveniri, sed semper ad ulteriora profectus progressus-

gressusque sis in fervore, puritate, diligentia, idque in proportionem millies milliesque majori. In hoc passu (& in similibus) etsi intellectus noster non deficit, sciens ita fieri posse, voluntas quoque vult ita facere, efficacia conatur, vires tamen deficiunt, ne adæquemus intellectum, & affectum effectui. Nihilominus apud Deum, & scire, & velle, & conari, meritorium est, non enim Deus ex hoc nos metitur, quod possumus, sed quod & quantum scimus, scientes volumus, volentes conamur & facimus. neminem proinde terrere ista, & talia, sed solari & animare debent.

6. An proposueris tibi Deum ad imitandum in agendo, ut scilicet sicut Deus quidquid agit, toto se, conatuque toto agit, sic & tu quantus quantus es, totus te toto, non quidem in operationem, sed in operationis finem, hoc est in Dei, per opus exaltationem, applicationemque incubueris.

7. An in operibus tuis omnibus omnino, omnium potentiarum, immò atomorum conatu, curaveris servare progressionem in fervore, sublimitate, diligentia, itemque an ipsam progressionem dilatare auxeris, in millies milliesque majorem, vel in omnipossibilem, vel Dei adæquatam dignitati, exaltationis proportionem.

8. An omnia tua ita vivida conatu peregeris, vel peragere desideraveris, ac intenderis, ut vim non tantum facere cælo, sed etiam Divino cordi, illudque penetrare apta fuerint, neque prætempore in cursu ad Deum elanguerint. 9. An Præsentiam Dei vivam præ oculis semper habueris, eaque ad devotionem, æstimationem, imitationem,

tionem, placendi studium, reverentiam, gustus expletionem, excitatus, & in Deum absorptus, tibi que veluti subductus quodammodo fueris.

10. An quantum exaltare Deum, tantum simul deprimere te curaveris, quantum amare Deum, tantum odisse, te, quantum sperare & fidere in Deum, tantum desperare & diffidere tibi, quantum querere & invenire Deum, tantum perdere te, jacturamque tui facere laboraveris.

11. An assuescas in rebus tuis actionibusque omnibus, sollicitudinem & applicationem, cum lenitudine & advertentia, dominio tui, & dignitate quadam supernaturali, coram Deo, & coram te ipso, & coram hominibus habere, neque uspiam festinare, precipitari, absorberi, ad naturalia, ad sensuaria, ad tua deflectere.

12. An studueris ordinaria potius consuetaque & proposita (esto pauca) diligenter, sublimiter, ferventer peragere, quam nova invenire, arripere, multiplicare, & solius duntaxat executionis causâ festinare, steriliterque agere, cum ordine temporum, actionumque, cum observatione regularum, religionis aut vitæ communis, cum observatione dictaminum regularumque tuarum, privatarum, adæquando lumen intellectus, & efficaciam affectus.

13. An studueris commodè multiplicare circumstantias operationum passionumque tuarum, tam ex parte potentiarum tuarum ad operis peractionem concurrentium, quam ex parte objectorum connexorum, quam ex parte circumstantiarum creaturarum, adjunctarumque circumstantiarum. Omnes eas v. g. acceptando, adjun-

adjungendo operi, earum affectu illud peragendo, earum vires, potentias, substantias tibi assumendo, earum nomine agendo, easque tanquam tuo nomine tuaque voluntate, & intentione actus, dirigendo ad Deum in eumque referendo, ac illi offerendo) ut tantò plurium rerum usu Deum laudares, nullamve creaturam vacuum laude Dei esse sineres, omnem autem creaturam ac circumstantiam, materiam tui in Deum obsequii amorisque faceres, omnium defectus tu suppleres.

14. An studueris ita facere omnia, etiam naturalia & sensualia, ita perpeti etiam maxima ac minima, & universalia, ac si per uniuscujusque illius solius peractionem perpeffionemque salvari deberes, Deoque rem super omnia grata gratissimam, & gustabilissimam gloriosissimamque exhibiturus esses? 15. An ita hodie omnia (vel an opus) feceris, ac si dies, hora, actus sit ultimus tibi, mediumque salutis, efficaxque gratia, ad fervorem & salutem, qui fervor sit tuæ prædestinationis ultimum medium? 16. An in omnibus tam prædictis, quam aliis quibusque, temet in gratiæ Divinæ finem abjeceris? 17. An de te tuæque Industriæ penitus & totaliter affiduèque desperaveris. 18. An ad omnia & nominatim ad prædicta, Christum Dominum, Pretiosissimamque Parentem in te, (& in aliis) elaboranda conduxeris, quâ mercede, quâ fide solutionis? quoties?

PUNCTUM 4. Erit videre impedimenta quæ habeas, quò minùs hæc perfectè accurate perficias, continues, observes, tum negligentiam, dilationem, raritatem usûs, oblivionem, dolore,

dolore, pœnâ, delebis, emendationem statues, quæ poteris ex prædictis, re, & actu ipso statim perficies, & supplebis, atque in opere, quod huic examini succederet, exercebis.

PUNCTUM 5. erit Petere à Deo gratiam efficacem (cum diffidentia Virium propriarum) ad omnia supra dicta. hâc v. g. Oratione.

DIGNISSIME Deus, ego ex voluntate mea per gratiam tuam adjuta, mihi que donata volo, Tu, sine quo nihil sum, & possum, da mihi novam tuam gratiam efficacem, nove Tibi serviendi, per omnes mei, & creaturarum omnium mihi à me insubstantiarum impersonatarumque actiones, passiones, potentias, partes, atomos, sequente præcedentem excedente, in millies millies majori, perfectione fervoris, sublimitatis, diligentia, ad purum gustum tuum, ad nullum præmium meum, semel pro semper, digne Te dignissimo Deo meo, insuperque amplius, quia hæc est voluntas Tua, & Dignitas voluntatis Tuae.

Hoc Examen fervori soli examinando, excitando, conservandoque (ut ex decursu apparet) militat. Respicit autem hoc examen fervorem in tribus, nempe in fervore ipso, sive devotione, aut devotionis promptitudinisque intentione, in intentionis simplicitate, puritate, sublimitate, in applicatione diligentiaque agendi & conatu. Hæc enim tria necessario conjungenda sunt, in omni opere, si ferventis operis nomen, & gratiam fructumque mereri debet. Porro usus hujus Examinis spiritualibus perfectisque viris, debet esse quàm commendatissimus semper quidem, at præcipuè matutino tempore, in quæ præmitti deberet omnibus actionibus. Deinde Januario Mense in quo,

cum

cum novo anno, novus quoque ardor spiritus in Dei servitio concipiendus, & pro toto anno corradendus est. ita ut anni novi proposita eadem sint cum his, quæ sunt hoc loco. Puncto 1. ad exequendum recensita.

INDUSTRIA X.

*Ratio examinandi fontes communiores communium
at præcipue quotidianorum defectuum.*

ESSE aliquos peccatorum & defectuum fontes certum est. esse complures, etiam id certum: esse aliquos notiōres, occultiores aliquos, id quoque certum esse debet. Hæc Industria aliquos, & eos ferè subtiliores, occultioresque & intimos internosque, etiam perfectis expendendos proponit. Hæc verò expansio, est ad vitam spiritualis perfectionem maximi momenti, aliter enim quotidiani defectus, nec sane rari, aut leves corrigi non poterunt unquam; fontibus enim patentibus, scaturiet defectuum aqua: patere autem necesse est fontes, nisi obturentur, obturari non possunt, nisi cogniti prius fuerint. Eos ergo nosse, expendere, & quotidie præ oculis habere oportet, quod hac examinandi ratione fieri poterit.

PUNCTUM I. Continebit recogitationem Divini Domini super te, (& super omnes creaturas) absoluti, & plenè Alti, altissimeque pleni, Continebit etiam, actionem gratiarum pro beneficiis. Denique, continebit æstimationem & dilectionem Dignitatis Divinæ gratuitam & sublimem.

PUN.

PUNCTUM II. Continebit Postulationem

1. Luminis. 2. Contritionis, specialiter penetrantis animam, solidantisque in bono eandem, ut immaculatè vivere possit coram Deo semper neque in varia errata peccataque deflectere.

PUNCTUM III. Continebit inspectionem confessionemque infra positorum capitum, quæ sunt fonticuli communes defectuum plurimorum, pias animas quotidie infestantium, & in conspectu Sponsi maculantium.

1. Inconsideratio, ante, in, post opus: itemque defectus deliberationis, & electionis. 2. Languor mentis, & tepiditas quædam, efficaciam & conatum enervans fervoris, nec sinens adæquari proposita executione, lumen intellectus affectu, effectuque. 3. Inconstantia in bene cœptis, aut propositis, ob causas leves, aut amovibiles in tempus aliud æquè bonum: unde fit, ut minimæ res, maximas impediunt. 4. Dilatio de die in diem, de hora in horam, quæ tamen essent hic & nunc agenda. 5. Fiducia quædam sui, & spes supplementi blanditiæque felicitatis, & facilis compensationis. 6. Intentionis defectus, & quòd vel absit, vel pura non adsit, sed mista proprio commodo, vel obsoleta, ac frigida, id est, pridem non renovata. 7. Irresignatio & irresolutio, timores humani, amaritudines sæpè vanæ, ac tantùm imaginariæ, atque à phantasia illudente sibi met profectæ. 8. Delectationes atque commoditatum indulsiones, satisfactionesque naturæ naturales, ac blandimenta & servitia sibi met impensa, condescensiones. 9. Præcipitatio, tumultatio, defectus præsentis ad se, dominiique sui, festinatio.

V. P. Druzb. Op. IX.

D

ursio

ursio inquieta, nec causam rationabilem habens, sed sese fallens, ac tempus homini eripiens, vitamque ordinatam perturbans, differri, amitti multa consueta faciens. 10. Incogitantia & imprævisio, tam agendorum, quam incidentium, unde fit ut improvisa improvise, ingruant, perturbent, &c. quò etiam faciunt propriæ designationes, ad pauca respicientes, quæ quando secus eveniunt, animæ perturbationem & molestiam, disgustus contra authores in animo generant, unde omnia velle oportet sic fieri prout fiunt, quando jam fiunt, immo & antequam fiant omnia, ita volenda sunt prout fient, modò ne nostrâ culpâ male futura sint. 11. Inhasio tenax ad proprium ordinem propriamque designationem, quàm dum aliquo interventu necessariæ rei turbare cogimur, turbamur animo, & amari reddimur in responsis. 12. Justificatio sui, & quædam excusatio etiam in malo, in errore, postque illum contra proprii cordis conscientiam, & coram aliis. 13. Dissimulatio & quædam sepultio atque oblivio affectata in conscientia errorum, defectuum, remorsuum, monitionum internarum. 14. Inordinatio temporum actionumque, quæ, vel facta non suo ordine facit, vel ordinem non habet. 15. Fuga confusionis, silentiumque defectuum consiliorum coram Deo, conscientia, confessario. 16. Scandala in specie modica data aliis. 17. Obstructio gratiarum excitantium, & invitantium ad bona agenda, dissimulatione, dilatione. 18. Omissiones minorum, & fuga laboris & advertentiæ, vel floccipensiones. 19. Conjectio sui in temporis angustias, unde festinatio, omisio,

omissio, levi brachio expeditio. 20. Commis-
siones variæ, defectuosæ, ex usu antiquo, vel
alicujus hominis causa. 21. Occasiones usitatæ
nobis & solitæ deficiendi, dare ansam, præcipue
gulæ, oblocutionis effusionis, curiositatis, &c.
22. Respectus & humanæ rationes, sperantes,
timentes, differentes, dissimulantes. 23. Con-
temptus præcipue minimorum, tum non obli-
gantium, vel non sub peccato obligantium. 24.
Oblivio, quæ sæpè provenit ex fiduciamemo-
riæ. 25. Desuetudo, vel contra assuetudo. 26.
Amicitia humanæ facile & dulciter persuaden-
tes. 27. Mollities animi & debilitas apprehen-
sionis, facilisque deflexus à seriis, ab inceptis,
à propositis bonis ad vana. 28. Causa non cau-
sa, sive apprehensio causæ agendi, vel non a-
gendi, quæ tamen revera non est causa idonea.
v. g. venit in mentem non sonuisse horam, ac
ideo non elevandam esse mentem ad DEUM,
non elevatur, &c. Item venit in mentem facere
hoc vel illud, & occurrit jam transiisse tempus,
atque non fit, cum tamen utiliter commodè
que fieret. Item venit in mentem orare, sed
occurrit imaginem non esse, vel rudem esse,
atque ita non oratur, cum tamen non sit causa
sufficiens non orandi ruditas imaginis, potest
enim etiam coram rudi, etiam sine omni imagi-
ne, orari, &c.

PUNCTUM IV. Continebit dolorem de
admissis vitiis; Item expiationem ac supplica-
tionem.

PUNCTUM V. Continebit Roboratio-
nem ac soliditatem cordis, atque voluntatis,
contra minutias quaslibet peccatorum, in quo

præcipuus debet esse labor hujus Examinis atque conatus, ut nempe ab hoc examine voluntas assurgat robustior, validior, cautior, & quidem spissior densiorque, ne facile effluat in defectus, ob quod etiam examen hoc concludendum est humili confessione efficacique oratione ad Deum, cujus virtute & gratiâ solidemur roboremurque in voluntate, ut etiam reliquæ cogitationes nostræ, diem festum agant Domino per gratiam ipsius.

INDUSTRIA XI.

Ratio Examinis sive Actus Censorii.

Censorum & Censuræ officium, quod fuerit olim apud veteres Romanos, notum ex historiis Romanis. Hanc censuram, ut quandoque agat Vir spiritualis in sua quoque civitate ac Republica, expedit profectui in virtute, ut per censuram omnium partium, potentiarum, occupationum, actionum, exercitationum, passionum, negotiorum, ratio fructus, modus, impedimenta, defectus, vitia, sterilitates recognoscantur, corrigantur, puniantur. Industria ergo præsens præscribit modum agendæ hujus censuræ, per examen, quod debet esse veluti supremæ potestatis supremique judicis ultima ac decretoria cognitio ac dijudicatio, qualis erit vel in puncto mortis, vel in die ultima mundi, à Deo cum unoquoque homine. Examinis hujus erit hæc series.

1. AD hoc examen actumque censorium, exuat homo se ipsum, & tanquam non ipse sed
 alius,

alius, non se, sed alium à se, & quidem hostem Dei, hostemque suum & summè reum judicaturus censuraturusque sit, eo animo sit.

2. Induat Personam Domini sui, hoc est Jesu Christi, cui omne judicium dedit Pater in manus, atque ita & in præsentia, & in Persona Judicis Jesu Christi, (qualem vel Daniel, vel Joannes, vel se ipsum Christus describit) se judicet.

3. Statuat se ipsum coram semetipso nudum, solum, squalidum, reum, abjectum, incurvum, miserabilem (si placet etiam moribundum, & jam moriturientem) in sua conscientia præconvictum, ante tribunal veluti Judicantis censuramque agentis Dei.

4. Videat quod & quale vivendi genus tenuerit, per id tempus, hac scilicet die (hora, mense, semestri, anno) aut diei parte temporisve, ut plurimum negligentia, effusionis, sensualitatis, mixti fervoris, inconstantia, amaritudinis, &c. Videat quæ fuerit perfectio in bono, quis animi conatus, quæ minimarum circumstantiarum observatio. Videat quod pondus ad malum, quod in malo, quod in sensualibus, ac naturalibus, quotus numerus & relapsus, quæ rebellio, vel dissimulatio ad lumen conscientia relatrantis, dubiumve moventis, de agendo de non agendo, de sic, vel non sic agendo. Videat quid, ubi, quoties, quare, omissum, neglectumque? quàm parvæ res, quàm magnas, Deo gratas, impediverint? quantæ bona omissa, quantæ occasiones elapsæ, qui instinctus, proposita, exempla, motiva, rationes æternæ, sublimes? Videat circumstantias hodiernas, si quæ speciales actionibus, passionibus, & suæ

sua vitæ adfuerint, quidque ex eis damni, commodi, documenti, cautelæ, profectus decerptum sit. Videat quomodo suppleti defectus, quibus, & qualibus supplementis, ac satisfactionibus, passionibusque redempti. Videat an, omnia fideliter Deo restituta tùm semper aliàs, tùm hodie, tùm hoc extremo die (si examen hoc sub noctem facit) tempore, an fideliter & integrè conservata, aucta, promota, ac integrè, & plenè, & resolute ejus voluntati, potestati, curæ, gratiæ, gustui, gloriæ, resignata, sacrificata, holocaustificata.

Videat quomodo balneata sit & purificata tota anima in balneo JESU Christi, &c. Videat quàm ultionem sumpserit de se, tanquam de servo inutili, otioso, malitioso, damnofo, prodigo, infideli, ingrato, tàm sibi ipsi, quàm toti communitati creaturarum, quàm Deo & Christo, videat quo conatu, rigore, perseverantiâ, fide ad Deum, zelo ad jus Dei sarcendum, aut servandum, quàm exactâ, in minutis quoque diligentia, quàm absque dissimulatione, festinatione, tumultuatione, perfunctoria inspectione, hæc ipsa præsens censura acta sit agaturve, an præsens hesternam adæquet, vel superet?

5. Peractâ hunc in modum censurâ si seipsum reum, & culpabilem repererit, moveat sese loco, constituat in novissimo, & in centro novissimi: deinde, sumat alias pœnas, easque exaggeratas intensione, saltem interioris affectus ad Deum, quâ bonum, iustum, amabilem, dignum, supremum. Ac denique sese (postquàm de se fecerit quidquid potuerit) Deo deferat, ut ille faciat secum insuper quidquid volet, misereatur sicut sciet & volet, pœnas de se sumat quas debet & potest, quas-

quasque homo se meritum sciet & fatebitur, sicque sese abjiciat, relinquat inque potestate, ac manibus ultimæ, absolutæ, adorandæ, Dei voluntatis deferat & sepeliat.

HÆC censura semper habebit locum, præcipuum tamen ultimum diei ante somnum tempus ejus esse deberet, quando omnibus peractis, finitis, conclusis, in die, omnia ad ultimam & decretoriam censuram vocari possunt, ut ultimariè perficiantur, expientur, suppleantur, adeò ut hæc censura, non tantum omnia ante se toto die acta censuret, verum etiam in semetipsam vim suam exerat, sui que ipsius censura sit. Proderit ad multa hoc genus exercitii, modò sit in exercitio, ut alia præteream, proderit ad hoc, ut homo sit, quantum illi fas semper ferè absque obligatione culpæ; & pænæ coram Deo, quo bono nescio an aliquid sibi homo melius optare possit. Et denique quidquid sit de aliis fructibus, quid æquius quam ut homo, qui nunquam potest carere peccatis, & defectibus, nunquam etiam careat assiduis peccatorum defectuumque expiationibus. Ego sanè in hac sum opinione, hominem benè spiritualis profectus amantem, sicut ex fragilitate quotidie meretur purgatorium, ita quoque posse, ac si sapiat debere quotidie expedire se ab hoc merito, atque id præstari ab illo posse, tum aliis rationibus, tum hujus Examinis Censorii accurata & diligenti, & non in angustias temporis festinationisque compacta exercitatione.

INDUSTRIA XII.

*Ratio Examinis per contrapositionem virtutum
ad vitia.*

IN gestis Sanctorum legimus, quosdam Sanctos à morte sua ad cœlestem Patriam pergentes, in via per quosdam exactores, in quibusdam veluti teloniis fuisse detentos, donec proculpis in hac vita commissis, vel se satisfecisse oppositis virtutum ac rectè factorum meritis probassent, vel certe inibi statim adæquatè satisfacerentur. Inde, huic examinandi rationi, occasio, quàm præsens exponis Industria. Exponit enim modum examinis talem in quo defectus, & peccata oppositis, aut saltem aliis bonis actibus, virtutibus, affectibus supplentur, expiantur, ac veluti redimuntur, persolvunturque (vide Raderum 1. Parte Viridarii Sacratissimorum 28. April. Cap. cui titulus, Historia de miraculo Carthagine in Africa factò, fol. 212. Edit. Lugdun. 1627. in Duodecimo.

Hæc Redemptio atque suppletio defectuum potest fieri variè.

1. Actibus virtutum directè oppositarum vitiis ac defectibus. v. g. Actus superbiæ, actibus humilitatis; actus gulæ, actibus jejunii; actus garrulitatis, actibus silentii. Et ideò præcipuè hæc examinis ratio sumpsit nomen contrapositiones, estque hæc ratio optima, ad profectum & ad parandos, habitus virtutum vitiis oppositarum.

2. Potest hæc suppletio atque contrapositio fieri ita, ut actibus vitiosis singulis singuli item actus virtuosus, esto natura suâ, non oppositi directè,

rectè, ex destinatione voluntatis opponantur, per eosque expientur, ac redimantur. In hoc enim sensu dixit Daniel Regi Babylonis, *eleemo-* Dan. 4. 24. *synnis peccata tua redime*, & Christus suasit; quod Luc. 11. 41. *superest date eleemosynam, & omnia munda sunt vobis.*

3. Potest hæc suppletio ac redemptio fieri ita, ut actibus vitiosis singulis, non singuli item actus virtutum opponantur, sed plures contraponantur virtuosi uni vitioso, quò copiosior sit suppletio.

4. Id ipsum potest adhuc fieri per progressionem seu multiplicationem, proportionemque, ita, ut primo vitioso actui, actus virtutis duo opponantur, secundo actui, quatuor virtuosus. Tertio actui vitioso, octo virtuosus, Quarto vitioso actui, sedecim virtuosus contraponantur, quòd exercitii genus cum aliis Sanctis, tum Joanni nostro Berchmanno legimus fuisse usitatum, sed in eo, discretionem opus est, ne multiplici progressionem, atque calculationem capiti vis inferatur.

5. Potest etiam ita suppletio ista fieri, ut unus, virtutis actus, vel alter, pluribus actibus vitiosis opponatur, ita tamen ut actus virtutis sit strenuus, illustris heroicus, vel ex specie sua primæ notæ classique virtutis. Vel intensus, vel diuturnus, vel conjunctus Sacramento, aut sacrificio, aut mortificationi sensuum, gulæ, affectuum honoris, opinionis, voluntatis, iudicii, &c.

Et quia quandoque actus vitiosi, non possunt rationabiliter atque commodè suppleri, oppositis directè actibus virtutum, hos ergo satis erit, vel poenitudine interna, vel etiam externa,

D 5

na,

na, itemque proposito emendationis, vel aliquo diverso actu bona supplere. Porro revocando hoc etiam examen ad communem & debitam formam; ea hæc esse poterit.

PUNCTUM I. Continebit Gratiarum actionem pro Beneficiis.

PUNCTUM II. Continebit Petitionem Luminis.

PUNCTUM III. Continebit Reflexionem diligentem super sequentia Capita.

1. Videbis an feceris omnes actiones, quas ordinariè, ex cursu, & usu vitæ statusque tui facere soles, ac debes, si quam non feceris supplere statim.

2. An feceris eas modo, intentione, puritate, diligentia, loco, tempore, attemperazione juxta regulas communes aut privatas tuas; si inveneris aliquid omissum supplebile, supple statim, aut supplendum in fine, reserva, & adnota. Hic proderit habere ob oculos ordinem temporum & actionum, & observationum in actionibus servandarum, in quibus rebus, majorem minoremque experietur difficultatem is, qui in ordinaria vita sua, majorem aut minorem præsentiam ad se, recollectionemque inter agendum & diligentiam ordinationemque adhibet, qui verò nullam adhibet, is hæc, quæ proponimus examinanda nunc, nec intelliget quidem.

3. In Particulari despicias opera tua directè spectantia Deum, ut sunt orationes, Sacra, horæ Canonice, elevationes mentis ad Deum, jaculatorii affectus, præsentis Dei memoria. Item spectantia te ipsum, ut est præsentia ad te, dominiumque tui, ordo vitæ, actio vestiendi, lavandi,

eden-

edendi, inambulandi, officium exequendi. Item spectantia superiorem, ut sunt, obedientia ad punctum cum conformitate voluntatis iudicii-que, cum recognitione Personæ Christi & Dei, amor, reverentia, defensio, apud te, apud alios ejus autoritatis. Nomine superioris, intellige Personam vivam, legem scriptam, vitam communem, pulsus etiam campanæ. Item spectantia ad parem, ut sunt exemplum, sustinentia morum, charitatis exhibitio mutua, devitatio eorum in te, quibus gravis esse possis alteri, &c. Item spectantia subditum ut sunt cura, disciplina, regimen, provisio necessariorum, exceptio benigna, ultronea oblatio rerum, illi vel necessariorum, vel desideratarum, monitio in tempore, correptio & pœna benigna. Item spectantia officium, externos, communitatem.

4. Adhuc magis in Particulari videbis præsentiam tui ad te ipsum, ad Deum, ad rationem, item electionis deliberationis, prævisionisque, præmissionem ante opera. Vigilantiam rationis super te, inter operandum, & super conscientiam monentem, & suggerentem aliquid; ut super circumstantias, ac rationes, ex quibus possit opus gratius ingratusque Deo reddi.

5. Videbis usum, amorem, conatum, frequentationem rationis meditationisque, superationem laboris in ea. Item usum elevationis mentis, & ejaculatoriarum, an fuerint, an crebræ, an ignitæ, an distractæ, & ad aliud attentæ mente. an vero tantisper confidente, & conquiescente, perque quietem ad Deum totaliter affurgente, & ignescente, an verò frigide, raptim, festine,

festine, non ex proposito, sed soliùs quasi ceremoniæ, & expeditionis gratiâ.

6. Vide usum Linguæ, quando, cum quo, quid, seu de quo dictum, quomodo, affectus pondere, quo respectu, an suo, & commodo tempore, salvâ communi disciplinâ, esto de necessariis, sed differibilibus, in ordinatius tempus.

7. Vide cultum, amorem, appretiationemque silentii, etiam interni, etiam tecum, etiam in strepitu, cantu.

8. Vide gulæ dominium refrenationemque in quantitate, in modo sumendi, in mora sumendi, & repressione appetitus per moram, in usu observationum.

9. Vide opera naturæ, commoditates, illi naturaliter, inadvertenterque indultas, ex sola ejus exigentia, atque has vel statim, vel post paulò, asperitate & incommodo expia.

10. Anticipationem, vel punctuationem in ordine temporum, & actionum vide.

11. Vide spem in Deum, negligentiamque in ejus Providentiam, & curam sive tui, tuarumque rerum, maximè corporaliùm & officialium, immò & spiritualium (salvâ tamen tuâ cooperatione, sed exclusâ in cooperationem industriamque tuam, fiduciâ) sive aliarum omnium rerum in toto mundo, Ecclesia, Regno, Provinciâ, Domo.

12. Vide dilationes, vel anticipationes inordinatas, in spem compensationis.

13. Vide cogitationem de futuris, contra puritatem Resignationis.

14. Vide imaginationes, & apprehensiones, præcipuè melancholicas, & amaras, dialogismos

etiam

etiam

his,

bus,

tis, &

gismi

temp

sam,

nas, p

loque

dum.

nuas

num

brori

cipu

& m

infer

non

glec

cum

tion

mod

meri

nes

qual

id co

spec

gene

ager

dum

etiam mentis, & concursus imaginarios, cum his, vel illis personis, in his vel illis occasionibus, futuris, vel quasi futuris, itemque præteritis, & jam lapsis, nec corrigibilibus; qui dialogismi turbant mentem, orationem, furantur tempus, radicant in animo amaritudinem vitiosam, & habitum relinquunt odii, contra Personas, paratumque faciunt ad carpendum, ad obloquendum, ad increpandum, ad contemnendum.

15. Vide Proposita, consuetudinesque annuas, menstruas, hebdomadarias, diurnas, actionum, occupationum, an servatæ, omissæ, cur?

16. Vide usum sensuum externorum membrorumque inutilem, naturalem, otiosum, præcipue tactus, & oculorum, itemque gestuum, & motus.

17. Convictum communem cum æquali, inferiore, majore, charitatem fraternam, læsam non sarcitam, non impensam, sarcendam, neglectam exhibere.

18. Vide exempla vitæ communis in publicum danda, non data à te, cum damno ædificationis.

19. Vide, Respectus ad te ipsum ad tua comoda, sensa, honorem, potestatem, labores, merita, in hunc, in communitatem, excusationes quoque tui apud te, & per te apud alios, quasi rationabiliter utaris, exigas, quasque alii id cogitent, & excusent te, apud se. Item respectus etiam ad merita supernaturalia, quæ augenda sunt quidem semper in omni actione, & agendum semper meritorie, non tamen agendum propter merita, sed propter Dei placita, ita ut

ut ipsum mereri, non sit propter mereri, sed propter, Deo ad gustum facere.

20. Vide opera bona quidem ex se, sed aliunde imperfecta, non finita, neglectim facta.

21. Vide respectus, timores, pudoresque humanos, ob quos facta, vel non facta aliqua.

22. Vide servitium alieno gustui, impertinenti item laudi, amoris, spei, speratae, non propter Deum.

23. Vide occultam cupidinem sentiendi, sciendique aliorum de te, & tuis sensum.

24. Vide occultam cupidinem internam ad res, quas tamen foris prodas, non te cupere, aut cupiisse: occultam quoque molestiam, ex aliquo casu, alicujusve facto, quam tamen molestiam neges tibi inesse, cum ipsa illa à negotio, à molestia interna proficiscatur, si modo non mentiatur Iniquitas sibi & conscientiae pupillam intueatur.

25. Vide obedientiam, ac facilitatem, ac tractabilitatem tui, ad nutum rationis hic & nunc, conscientiae, gratiae Dei, in quavis occasione, & in quovis objecto, praecipue ad orandum, ad ordinem servandum, ad abstinentiam alicujus non capti operis, aut sermonis, vel confidentiae cum aliquo provocantis.

26. Vide negligentiam admissam in operando, vel examinando, hoc vel alio examine, in spem & per intuitum suppletionis hoc examine futurae, vel alio.

27. Vide, an ea quae, praeteritum tale, vel aliud examen supplenda expiandaque dixerat, sint suppleta, quomodo?

28. Vide, an hoc ipsum individuale examen, quod

quod
ut Deu
tenta

29

tua cu
militar
clesia,
in spec
passio
action
in san
guâ lo

pu

recapi
tis cap
nume
acced
contra
quid
distin
saltem
vitam
ex die
neglig
pia co
claver
matur

p

emene
fieri p
aut ill
&c. d
jus ex

quod nunc fecisti, vel facis, ita feceris, faciasvé, ut Deus, & ratio, & exigentia spiritus tui contenta sit usquequaque.

29. Vide usum Communionis & unionis tuæ cum Creatore, cum Ecclesia triumphante & militante, usum item meritorum & thesauri Ecclesiæ; meritorum præcipuè Christi Domini, an in specie, an & te, & potentias, & actiones, & passionēs, & objecta, & circumstantias tuas, actionumque tuarum, ac Passionum intinxis in sanguine Christi, v. g. vestem induturus, linguâ locuturus, cibum sumpturus &c.

PUNCTUM IV. Continebit reflexionem recapitulativam super prædictas omnes in notatis capitibus inventas negligentias, quarum initio numero, vel aliqua ratione, atque taxatione, accedendum erit ad actualem suppletionem, contrapositionem, redemptionem. Quod si aliquid sit impedimenti iusti, ob quod non liceat distinctè omnia prædicta capita excutere, fiat saltem reflexio aliqua sufficiens & iusta, super vitam hodiernam v. g. & ejus natura statusque ex dictamine interioris conscientie mensuretur, negligentiarumque ac vitiosorum actuum copia colligatur, eadem taxetur; ac prout ratio dictaverit, contrapositione suppleatur & redimatur.

PUNCTUM V. Continebit propositum emendationis in futurum, quod, ut quantum fieri poterit, sit particulare, & specificum, in his aut illis certis capitibus, occasionibus, objectis, &c. danda est opera: In hoc enim maximus hujus examinis fructus consistit.

PUN-

PUNCTUM VI. Continebit actuale contrapositionem, expiationemque, & quidem primò primarioque internam, deinde etiam externam, ut ab illa ad istam vis efficacique dimanet, fiet autem modo aliquo ex supra dictis ab initio Industriæ hujus actibus, vel æquantibus, vel quod melius est, superantibus numero, intensione, motivorum excellentiâ & sublimitate, numerum defectuum. Item actibus dolorificis, humilificantibus, confusivis, privantibus aliquâ commoditate. Item balneo sanguinis Christi, Pretiosissimæ Parentis, Sanctorum, totius Ecclesiæ. Item Sacrificio, & ejus fructu impetrativo, ac præsertim satisfactorio. Item resignatione quàm absolutissimâ in Dei voluntatem, pro omni circumstantia & facie illius, æstimatione quoque eminentissimæ Dei dignitatis, ac voluntatis, & charitatis, cum adjunctione omnimodæ suimet perditionis, mortificationis, expropriationis, & annihilationis.

Hoc Examen (sicut & omne aliud fermè ejusdem estingenii) etiam negligenter factum, non potest non esse summè proficuum ad profectum in omni virtute, nec non ad permanendum coram oculis Dei, in gratiositate, & immunitate ab omni debito tam culpæ quàm pœnæ, neque facillè inveniri poterit ratio (post gratiam Dei, Sacramentorumque, & Sacrificii applicatione, inquam non excipi, sed potiùs adjungi hujus Industriæ Examinisque usui volo) evitandi pœnas, sive hujus vitæ, sive Purgatorii, commodior, quàm ista contrapositionia suppletio, atque tam culparum, quàm pœnarum culpis debitum, expiatio atque redemptio.

INDU.

EXAMINIS XIII.

*Ratio Examiniſ ſuper virtutes, & ſuper occaſiones
virtutum, uſumque earum, gratiarumque
actualium, ad ipſas oblatarum.*

Occaſionum ſive ad malum, ſive ad bonum,
inſinita eſt multitudo, nempe ita provi-
dente Numiniſ æterni voluntate, ut nunquam
& nuſquam nobis merendi deſit occaſio, me-
rendi, inquam, vel per fugam victoriamque ma-
larum occaſionum, vel per proſecutionem
uſumque occaſionum bonarum, ſive ad bonum
ſeſe offerentium. Inde vita hominiſ appellata eſt
juſte tentatio & militia ſuper terram. Inde etiam
homo ad laborem natus eſſe dicitur, ſicut avis
ad volandum. Et ſane cui bono ratione præ-
diti, providi, memores, reflexivi, deliberativi,
electivi, liberi eſſemus conditi, ſi non eſſet no-
biſ opportunitas perpetua hiſce facultatibus,
quibus ſolis ſupra bruta ſumus utendi. Et verum
eſt quidem innumeros mortales longè ad alia
ſtudia indolem iſtam ſuam convertere, juſto-
rum tamen virorum, atque perfectioniſ amato-
rum eſt, non vivere ad exempla naturam non
ſequentium, & pervertentium, ſed potiùs ob-
ſequi naturæ ſuæ, rationique rectæ, & ejus in-
dolem ad ea, ad quæ, à Deo condita, ipſiſque
conceſſa eſt, contemplanda, perficiendaque di-
rigere, ac in eorum exercitatione perpetuò oc-
cupare. Hoc eſt enim ſolum, ac unum opus,
cujus operandi gratiâ *Deus fecit omne genus hu-
manum* (ut Pauluſ ait Actor. 17.) *inhabitare ſuper
univerſam faciem terræ, deſiniens ſtatuta temporâ,
& terminos habitationiſ eorum, quarere ſcilicet
V. P. Druzb. Op. IX. E Deum,*

Deum, si forte attrectent eum, ac inveniant, inveniant, inquam, per usum rationis, per usum liberi arbitrii, per discretionem boni & mali, turpis & honesti, melioris & optimi, mediocri & finis, perque reprobationem eorum, quæ sunt rectitudini inimica, per prosecutionem eorum, quæ sunt conformia rationi & Divinæ rectitudini, regulæ, ac voluntati. Hoc ergo ut dixi hominum est opus, sed hominum non perverforum, qui non tantum difficile corriguntur, sed etiam facile pervertuntur, & per risum malum operantur: *Et bibunt sicut aquam iniquitatem, dicuntque insuper, bonum malum, & malum bonum, ac Deo respondent; recede à nobis, scientiam viarum tuarum nolumus. Vanus enim est qui servit Deo.* Non horum, inquam, est hoc opus, sed illorum, qui pulchritudinis studium habent, qui amant & faciunt veritatem, qui esuriunt & sitiunt justitiam, quorum voluntas in lege Domini die ac nocte, quorum ratio lex eterna. Qui diligunt mandata Dei super aurum & topazion, super mel & favum, &c. Horum est hoc opus, omnem occasionem mali vel declinare, vel superare, omnem occasionem boni arripere, & usurpare. Ad hoc facit Industria præsens aliqua ex parte, quæ præscribit rationem Examinis super occasiones, superque usum occasionum, quæ sese ubique offerunt, ac præcipue in quotidianis actionibus, & eventibus nostris, ad exercendas virtutes, simulque ad effugiendas imperfectiones. Examinis porrò hujus Partes & Puncta hæc erunt.

PUNCTUM I Continebit Gratiarum actionem Deo pro gratiis actualibus, pro auxiliis, pro occasionibus, mente, ore, opere, bene ac virtuosè

tuosè agendi, tibi ab ipso gratiarum fonte liberaliter concessis.

PUNCTUM II. Continebit Petitionem magni & efficacis Luminis, ad cognoscendas, datas à Deo, neglectas, vel etiam usurpatas, à te, virtutum, & proficiendi in eis occasiones, atque gratias actuales.

PUNCTUM III. Continebit inspectionem variorum Capitulorum, in quibus Gratiæ, inspirationes, virtutum exercendarum occasiones, vel esse communiter solere experimur, vel re ipsa fuerunt, vel nisi ex nobis impedimentum culpabile fuisset, futuræ erant.

PRIMUM CAPUT quotidianorum ordinariarum operum diurnorum, uti sunt: surgere, orare, Sacrum dicere, vel audire, studere, preces canonicas dicere, cibum sumere, officium suum quodcunque illud est, exequi, &c. quæ omnia sunt & ipsæ occasiones virtutum, & in sese eas continent, seu eas subministrant, tum naturâ suâ illas requirendo, tum etiam ex nostra voluntate adjunctas quasi perferendo, & ex earum adjunctione, gratiam pondusque & efficaciam recipiendi.

2. **CAPUT** erit operum extraordinariorum, quæ nimirum nec quotidie, nec certis esto extra ordinem diebus eveniunt, aut fiunt, incidunt tamen, ut fieri debeant, nec prævideri possunt à nobis futura: sed ab occasionibus quasi fortuito venientibus provocamur ad opera competentia, in quibus eodem modo occasiones sunt virtutum cum quibus exerceri possunt aut debent. Quas extraordinarias occasiones operum, (cito prævideri in particulari non possint) tamen

E 2

expe-

expedit praevidere in genere, vel etiam specie, & sic praevisis regulas praeeparatas habere juxta quas parati simus eas agere, si se fors obtulerit: haec enim praevisio & praeeparatio, multae facilitatis erit mater, multas imprudentias praeediet, multas rectitudines actionesque universas causabit; hujus autem defectu, secus omnia evenient.

3. CAPUT est operum ordinariorem quidem, sed non diuturnorum, seu non quotidianorum, talium tamen quae certis diebus ordinari aguntur: ut sunt; confiteri de peccatis, Eucharistiam sumere, externam mortificationem, privatim, vel publice facere, officium aliquod in triclinio, culinâ, alibique operari, concioni, exhortationi interesse, visitare aliqua loca, vel personas, &c. In quibus etiam peragendis operibus, occurrunt multae virtutum occasiones exercendarum.

4. CAPUT est operum Irregularium, quae ideo irregularia voco, quod ex communissimo etiam perfectorum usu agendi, sine regula rationis fiant, nedum fiant ex regula supernaturali, ut sunt; ad strepitum, vel ingressum alicujus convertere oculos, ad pruritus corporis, vel morsum pulicis manum fricaturam convertere, ad objectum insolens in risum ora solvere, interloquendum cum aliquo, motare manus, digitos, aliquid manu versare &c. haec opera regulam ordinariè non habent, immò humanae fragilitatis fere non est, omnibus regulam rationis, aut fidei adjungere, attamen qui passiones serio domitas habent, multa ex his vel refecare, vel advertentiae subdere, ut legimus in Sanctorum gestis, possunt.

5. CAPUT

5. CAPUT est operum assumptorum sponte ab aliquo, quæ respectu aliorum non sunt communia, respectu hujus qui assumpsit ea sibi agenda, sunt ordinaria, substrata tamen communibus, & disciplinæ communi, & per se aut bona, aut saltem non mala sunt, talia sunt certi generis opera corporalia, & exercitia in diem fieri solita ab aliquo; item certarum precum vocalium oratio, officium de Conceptione, Passione, Sancto aliquo &c. visitatio infirmi domestici.

6. CAPUT est operum ab aliis vel impeditis, vel negligentibus, vel absentibus derelictorum, vel certe ad petitionem alterius &c. Vel certè nulli prorsus ab obedientia injunctorum, talia sunt; infirmorum, absentiumque officia supplere, in servitio ad mensam, in culina, in purgando cubiculo, vel loco aliquo publico, Sacro servire pro alio, supplere pro alio concionem, catechismum, confessionem, assumere viliora, ab aliis præterita, in vestitu, cibo, lecto, libro, cubiculo, petentem se juvari, vel pro se suppleri, facillè audire, & juvare, immò spontè operam offerre, tempora vacua suffurari, & Deo, orationi, lectioni, actibus piis dare, alium in ministrando tibi officio negligentem, incurium, incommodumvè sustinere, neque de eo queri apud ullum, præsertim qui punire possit, nisi aliud justa ratio exigat, defectus alienos leviores si tibi imputentur, super te suscipere, nec sese purgando alium authorem vulgare.

7. CAPUT est operum ejus virtutis propriorum, quam quis ad exercendum propositam habet, tam externis, quam internis, iisque variis actibus:

actibus: quos menstruæ virtutis actus, non solum ita facere oportet, ut scilicet omnia ordinaria hujus temporis, aut mensis opera fiant ex intentione hujus virtutis, sed insuper opus est, ut actus, proprii hujus virtutis, per omnes dies mensis fiant certis vicibus, certis temporibus, certo numero.

8. CAPUT est propriarum consuetudinum, (multòque magis ex usu communis vitæ servari solitarum) in operibus servandarum, ut sunt consuetudines surgendi, edendi, studendi &c. In his ac similibus operibus occasiones sunt plurimarum virtutum, sunt etiam ordinariè occasiones, ac seminaria inspirationum, & gratiarum actualium, quas examine isto oportet expendere, an sint exercitæ, & in effectum deductæ, & quidem quod ad virtutum occasiones attinet, prima ratio habenda est Obedientiæ, communis vitæ ac disciplinæ, exempli boni, charitatis Divinæ, ac fraternæ, regularum, discretionis, prudentiæ, intentionis bonæ, perseverantiæ. Deinde habenda ratio exempli Christi Domini, & doctrinæ, simulque Pretiosissimæ Parentis, & Sanctorum. Posthæc habenda ratio humiliationis, occasionum patiendi, tam intus quàm extra. Insuper habenda ratio est perfectionis, & heroici gradus, ut ad cum opera seu potius virtutes operibus juncta deducantur v. g. ut sit purissima Intentio, Præsentia Dei cum reverentia sublimi, Charitatis ardentis, sive Dei, sive proximi, gradus, attentio, conatus, applicatio, diligentia fervens, fervor intensus, devotio exercitata promptitudinis, & exaggerata, oblivio sui, omnisque boni, omnis spei, omnis meriti, omnis

G. Dr. C.
Bicki
oper. as
Tomus I
N. V
58

omnis voluntatis & placiti, atque etiam designationis propriæ, resignatio & conformitas plena, omnimoda, in Dei voluntatem, placitum, dispositionemque, sacrificatio sui ad puritatem & totalitatem holocausti pertingens in opere, & per opus, ut scilicet fiat in charitate, ex charitate, propter charitatem, cum charitate gratuita, incessabili. Præterea, habenda est ratio exercitii, sive Virtutis menstruæ, quam quis hoc tempore, ad exercendum, seseque in ea perficiendum propositam habet, ut ex eadem, & cum eadem virtute opera fiant, ejusque virtutis tum Intentio, tum actus proprii in operibus quoad potest fieri, eliciantur.

Jam verò quod attinet ad gratias actuales, quarum seminarium experimur, magis quam regulam scimus, esse in operibus nostris, has quoque expedit nosse, cognitâs arripere, & vel statim, vel cum commodum fuerit, effectui dare. Solent autem gratiæ esse aliquæ appropriatæ operibus, & proportionatæ, aliquæ nihil cum operibus, vel saltem nihil cum istis operibus commune habentes: utrasque viri pii debent maximè æstimare. Interim tamen, primarum curam & examen in præsentî suademus, neglectumque summè damnosum dicimus. Videbit ergo spiritualis homo, quas in unoquoque opere suæ vitæ habere soleat inspirationes, illuminationes, exercitationes, permotiones, dictamina, stimulos, oblectationes, propositiones, & quasi punctiones, timores item deterritionemque, ac remorsus. Item impulsus vel avocationes, uti sunt v. g. in actione surgendi; Surge ad punctum temporis, ne trahe moras,

primitias cogitationum Deo fac, actus consue-
 tos elice, modo consueto, &c. Item ad Sacrum
 in præparatione; Da sufficiens tempus præpa-
 rationi, fac debitam præparationem & so-
 litam, hanc præparationis partem non negli-
 ge, hoc aut illud adde, impertinentia non
 admitte, quæ non sunt huius temporis, sacerdo-
 tem agis nunc, non officialem istum, aut illum.
 Hæc & similia dictamina in opere nostro, nobis
 occurrunt, si modò non ponimus impedimen-
 tum ne occurrant. Impedimenta porro poni-
 mus variis modis. v. g. effusione ad extranea, in-
 ordinatione vitæ, festinatione, & angustiis tem-
 poris, regularum neglectu, quotidianis pecca-
 tis venialibus, & quidem gravioribus, tepore
 animi, neglectu inspirationum, vel in similibus
 aliis occasionibus, vel in aliis desuetudine dili-
 gentiæ. Item quæstione sui, in rebus & operi-
 bus, infidelitate ad Deum ingratitude, rebel-
 lione conscientiæ, luminis & veritatis. Affectu
 impotenti & perturbato, præcipuè cupiditate,
 iracundia, amaritudine, aversione animi, impa-
 tientia, recenti curâ & sollicitudine impelsâ
 apprehensioni, aut certè urgenti, in qua non
 moderamur animum. Taceo peccata mortalia,
 quæ in iustis locum non habent, præcipuè profi-
 cientibus. Super hæc impedimenta examen fa-
 ciendum est, & super gratias quæ hominibus
 ordinariè dantur, si impedimenta non ponant;
 faciendum, inquam, est, an fuerint? quæ? quot?
 quàm potentes & urgentes gratiæ? quàm citò
 notatæ sunt? quàm promptè obeditum sit iis?
 cur non obeditum? cur (si non fuerunt) non
 fuerunt? quæ? & quare impedimenta sint data?

PUN-

PUNCTUM IV. Continebit dolorem de negligentis à te commissis, item eorum supplementationem. Continebit actionem gratiarum, pro gratiis & occasionibus, & usu earum.

PUNCTUM V. Continebit emendationem in aliquo particulari Puncto, veniam petet, petet quoque lumen in intellectu, & efficaciam in affectu, & delectationem ex utroque ut consequatur efficax usus occasionum bonarum & gratiarum, & profectus in exercitio virtutum.

Hæc Industria atque Examen per illam traditum, pluribus Industriis & examinibus æquivalet, proinde & magni æstimandum, & usus ejus familiaris valdè habendus est, præcipuè proficientibus, & ad perfectionem perfectionis aspirantibus.

INDUSTRIA XIV.

Ratio Examinis Conscientiæ, super gratias, lumina, dictamina, veritatesque nobis à Deo communicatas.

IN superiori Industria, duplicium gratiarum feci mentionem, quarum aliquæ dantur à Deo tempore operum, appropriatæque sunt ipsis operibus, quædam verò dantur, quasi promiscuè, non appropriatæ ad tempora, & opera, in quibus dantur, sed tamen utiliter dantur, quia illarum usus potest esse in operibus nostris. Harum gratiarum utræque plerumque actuales esse solent, nihilominus utræque videntur posse etiam, ac solere fieri habituales; experimur quippe habitualiter illa lumina atque dictamina, & stimulos motusve in nobis permanere, qui

E s

datis

dati competentibus occasionibus illicò in opus & actum procedunt. Quidquid tamen sit de hoc, priorum gratiarum examen unà cum occasionibus virtutum, superiùs expositum est. Hâc præsentî Industriâ exponitur ratio examinis posteriorum gratiarum, sive illæ vocandæ sunt actuales tantum, sive etiam habituales, quod ego mallem. Quam rationem antequam exponam; adverto primum aliqua, tam his, quàm aliis etiam gratiis, sive donis Dei in nobis convenientia.

Et quidem inprimis noto illud, quòd duplicia sint dona Dei, esto ordinis supernaturalis, in nobis: quædam sunt gratum facientia, perfectumque coram DEO eum in quo sunt: alia sunt veluti gratis data, quæ hominem habentem non faciunt per sese Deo gratum, aut sanctum, possent tamen eum promovere multum ad hoc, si accederet donorum illorum usus bonus, practicus, in bonum ipsius habentis. Aut certè ita dicamus. Duplices homines solent reperiri spirituales, gratiis donisque Dei præditi, quidam qui donis, gratiis, luminibusque ac veritatibus à Deo sic illuminantur, ut illis & alios possint instruere, & ipsi instructi quoque fiant, ac in sanctitate virtutibusque practice coram Deo proficiant; quidam autem, qui gratiis ac donis Dei illuminantur præclare, & crebrò, sed non sibi ipsis verum aliis; qui nempe abundant convictionibus, luminibus, doctrinis, dictaminibus, spiritualibus solidis, possunt ac solent ea aliis tradere, eosque per illa convincere, immò & inflammare, ac ad detestationem vitiorum, ad exercitium virtutum, ad sensuum victoriam, ad periculorum, & scopulorum imminentium decli-

declinationem summa cum dexteritate, ac discretionem spirituali deducere ad fastigiumque perfectionis evehere. Possunt item ac solent ex principiis practicis, conclusiones practicas deducere spirituales, possunt similitudinibus sententiis verbisque cum quodam lumine, cumque energia, aliis abstrusas veritates, ac sublimēs, explanare, quibus tamen ipsis, à semet ipsis, in suæ animæ bonum, profectumque vel nihil, vel rarò parumque utuntur: consequenterque, parum aut etiam nihil perficiuntur; non tam gratiarum, & donorum Dei vitio, quæ perinde habentem ipsum, atque illos quibus ab habente traduntur, perficere apta sunt, atque promovere in bono, quam ipsius habentis ignavia, irreflexione ad aliquid sensuale, aut creatum adhæsiōne, mentis teneritudine, ac molitie, aut inolita ad aliquid pravum consuetudine.

Quod cum valdè intolerabile esse debeat hominitalibus donis prædito (est enim valdè periculosum, & nullam, apud conscientiam, Deumque excusationem promittit, immò pœnas potius habenti talia dona exaggerat, juxta illud; servus sciens & non faciens voluntatem Domini sui plagis vapulabit multis. Item; Medice cura te ipsum. Item, qui alios doces te ipsum non doces. Item, ex ore tuo te judico serve nequam) idè qui talis est (& tales credo esse non paucos, aliorum in spiritu duces, & magistros, item concionatores, confessarios &c.) rectè meo judicio, hac Industriâ præsentī utetur, in qua ratio examinandi sese, ex talibus donis gratiisque traditur, aliaque genera & capita talium gratiarum, & donorum innuuntur. Cujus examinis

minis is scopus est, ut quis videat, quibus & quantis luminibus, veritatibusque abundet in vita spirituali, quæ speculative & magni æstimat, & alii tanquam talia tradit, praximque earum suadet, immò exigit, & interim quomodo practice easdem in ordine ad sese possideat, hoc est, quomodo, quam accurate ipsemet in sua quotidianâ vitâ iisdem utatur, ex iisque proficiat, ac melior & sanctior fiat, & cur non fiat, aut cur non proportionatè suis luminibus fiat? Cur quod alios docet, quod aliis non solum factibile, sed etiam faciendum proponit, immò ut dixi etiam cum potestate exigit, cur, quod verbo, non etiam facto proprio factibile ostendat?

His jam Præmissis non erit difficile Examini rationem tradere, præsentî materiæ accommodatam. Itaque

PUNCTUM I. Continebit gratiarum actionem pro donis omnis generis, à Divina manu collatis, potissimum autem pro illuminativis, & veritatibus, quibus homo posset practice utendo promoveri in sanctitate, & perfectione, & gratia apud Deum.

PUNCTUM II. Continebit Postulationem Luminis à Deo, ut possit efficaciter, atque fructuose penetrare, quomodo Luminibus, veritatibus, dictaminibusque suis soleat ipse in suum bonum uti, an adæquet affectu, & effectui, Lumen cum Intellectu?

PUNCTUM III. Continebit Perpensionem eorum donorum quænam habeat? quanta? quomodo iis utatur? an adæquatè? cur non? & primò quidem dispiciet communia illa, & quæ ex vi status, atque cum gratia vocationis v. g. Religiosæ,

giosæ, Sacerdotalis, talisque gradus in Religione, in Sacerdotio, in Ecclesia, in Christianismo habet, quæ longum esset hoc loco recensere, attingam eorum aliqua tantum, quæ sunt in Societate communia omnibus, talia igitur dona ego puto esse.

1. Exercitia spiritalia Sancti Patris IGNA-
TII, cum omnibus in eo libello, sancti Fundato-
ris contentis, ab eoque inibi traditis.

2. Constitutiones ac Regulas, tam commu-
nes omnibus, quàm proprias officiis: quot enim
Regulæ sunt, tot omninò Lumina: atque his
adjungo reliquas Instituti partes explicatrices.
Et cum Regulæ sint partus, post Deum, tot
tantorumque virorum, prudentium, experien-
tia à Deo illuminatorum, qui eas invenerunt,
condiderunt, probarunt, confirmarunt, &c. o-
mnium eorum Lumina, & prudentias, & expe-
rientias, regulis, constitutionibus, ordinationi-
busque inesse putandum est: Quot ergo in uni-
us Regulæ lumine Lumina latebunt? Quanta er-
go incuria, vel injuria est Deo ac hominibus,
non uti Regularum Luminibus? hoc est non vi-
vere secundum normam Regularum?

3. Examinis tam Generalis, quam particula-
ris, quotidianus, & quidem repetitus usus.

4. Meditationis sive Orationis reflexivæ
usus, hæc enim fere aliud nihil est, quàm quoti-
diana convictio animi nostri per lumina, dicta-
mina, veritatesque, desumptas ex verbis, exem-
plisque Christi, Sanctorum, Regularum, &c.
adjectis simul affectibus, propositis, postula-
tionibus.

5. Manifestatio Conscientiæ suis Superiori-
bus

bus, Patribusque spiritualibus, quæ & ipsa est similiter eminentissimum dictamen, & præterea Mater dictaminum, atque illuminationum.

6. Renovatio Spiritus. 7. Collectiones.

8. Confessiones generales, siue illæ sint annuæ, siue semestres siue etiam ut apud plerosque in usu est, menstruæ.

9. Addi his possunt colloquia mutua spiritualia, lectionesque spirituales, siue quæ ex libris lectis, siue ex concionibus, exhortationibusque domesticis hauriuntur, in quibus nos & illuminari, & etiam inflammari, quotidianâ experientiâ certum est.

10. Addo hic etiam nostras, quas aliis domesticis, vel extraneis damus, siue dandas paramus instructiones, doctrinas, veritatesque in confessionibus, concionibusque, exhortationibus, consiliis, directionibus, quas impossibile est nobis ipsis non esse utiles, neque stare cum Lumine, in mente nostra frequenter, & non accendi ad eadêm, vel similia, proportionataque nostro statui, & gradui perficienda.

Hæc omnia & ipsa Lumina sunt & Luminum nidi atque fontes, in his ergò dispiciat sese quisque & videat, *quem usum eorum habeat? quem ex eis fructum capiat? an majorem possit? cur non? cur alii longe majorem percipiant?* & quidem ipso forsân docente, ipso urgente, ipso exigente. Certè hæc talia sunt, ut eorum pleraque, etiam singula, si in aliis statibus essent, apta essent facere plurimos in illis statibus, vitæque generibus, Sanctos, quæ tamen aliquando, etiam si conjuncta simul, immò multis aliis exaggerata in nobis, non eum faciunt sanctitatis, & perfectionis

ctionis fructum, quem deberent, & natura sua possent, non alio quàm nostræ propriæ desidiæ incuriæque vitio.

Deinde verò dispiciet, qui hoc examine utetur, dona sua, sibi que appropriata, & specialiter à Deo sive immediatâ illuminatione, sive mediante alterius, vel libri lectione, vel exhortatione, vel colloquio familiari, vel instructione, vel exempli conspectu, audituve, sive quocunque tandem alio modo intimata. Quæ dona, difficilè est ad certa capita revocare, cum in unoquoque ea habente, sint ut plurimum alia, atque alia; quodsi etiam sunt uni cum aliis communia, eò quòd illa simul cum ipso ab uno aliquo hauserint plures, legerintque, tamen & hæc ipsa, aliter ferè cum alio, cum alio inquam, luminis gradu sunt in singulis, & adhuc magnam patiuntur disparitatem numeri gradus, &c. nam quod uni hæsit, alterum nihil movit, quod istum rapuit, alter nec advertit, quod huic heri non hæsit, hoc alia occasione inhæsit. Immò contingit, ut aliquis aliquo Lumine audito motus sit, & regatur, nec tamen advertat se eo uti aut regi, nisi alio vel monente, vel aliter in eo sese reflexione advertentiaque excitante. Si tamen aliqua capitæ ejus rei saltem possibilia, & solita interdum accidere, sunt proponenda, sint hæc ad minimum non veritatis, sed exempli gratia posita.

I. Ergo dispiciat in se spiritum, quo agitari solet frequenter, aut libenter, de quo genere materiæ ac veritatis, meditari, loqui, legere, scribere, audire appetit, & consuevit. Quæ aliis libenter proponit, & suadet, ad quæ tanquam Principia, aut certè ad magni momenti documenta,

menta, præceptaque, tum sese ipse, tum alios, quos monet, docet, informat, revocare in morte habet. Videmus quippe in Viris sanctis, & in eorum gestis legimus, quod ordinariè vel ad unum, vel ad pauca, certè ad aliqua certa capita Principiaque vitæ suæ totam seriè, omnesque virtutes reduxerint, alii ad Humilitatem, alii ad Paupertatem, alii ad Zelum animarum, alii ad opera Charitatis proximi externa, alii ad alia. Observamus item in Scriptoribus rerum Spiritualium ab eis omnes quas tradunt doctrinas, ad certa fundamenta reduci, ex iisque tanquam fontibus derivari, ita alii ad notitiam sui, alii ad imitationem Christi, alii ad Præsentiam Dei, alii ad Orationis usum, & contemplationis alii ad Resignationem, sive conformitatem cum Dei voluntate, alii ad alia capita revocant omnia. Hæc ergo quisque in sese dispiciat, & quibus circa hæc Luminibus abundet, cognoscat, quomodoque iis ipse in suum usum & profectum utatur, expendat.

2. Dispiciat quæ peculiariter vita vel oderit, vel odienda judicet, aliisque odienda fugiendaque proponat, hoc enim ordinariè ex & cum Lumine fieri singulari aliquo solet. Ita alii gulam, alii Impuritatem, alii linguositatem, alii suspiciositatem, alii amorem proprium, alii superbiam, alii vanam gloriam, alii tepiditatem, alii profunditatem, seu occultationem sui cordis, alii privatam familiaritatem, alii alia plura, paucioraque insectari solent, & fugienda suadent, habentque circa hæc nova & nova semper Lumina, novosque ac efficaces, proponendi, ac promovendi modos. Hic ergo videbit qui se examinat, quomodo ipsemet hæc, & similia vitia

G. Dr. C. C.
Bicki
op. as C.
Tomus I
N. V
58

tia fugiat, quàm sit ab iis ipse remotus, usu ipso vivendi, non solum de eis loquendi.

3. Dispiciat quas specialiter virtutes amet, quasque principaliter æstimet, & quas principales putet, aut in quibus principaliter excellere, tum se ipsum, tum alios velit, quasque cum gustu aliis, & efficaciam proponat. vel quarum ab aliis exercitium exigit. Atque simul videat quomodo ipse in eis proficiat, excellat; sese exerceat, cur negligat?

4. Dispiciat suas Consuetudines, atque Exercitationes, quas sive olim, sive nuper notavit, æstimavit, exercuit, aut etiam exercet adhuc, ex quibus sese in spiritu multum, tam se ipsum, quam alios promovisse meminit, in quibusque plurimum momenti esse positum novit, ac aliis hoc efficaciter illuminatèque proponere solet. Talia exercitia apud alios pauciora, apud alios plura, apud alios alia, apud alios eadem, sed in diverso luminis gradu. Sic v. g. aliquos delectat, & promovet in spiritu, amor voluntatis Divinæ, cum eaque conformatio, desponsatio, resignatio: aliquos delectat Divinæ Providentiæ in minimis suavis occursum, & omnium in bonum deductio. Alios Sapientiæ Æternæ gustus, & amor, & contuitus, & cum Salomone eam sibi Sponsam assumendi desiderium. Alii satiari non possunt Charitatis, Bonitatis, ac misericordie Divinæ recogitatione, & amore. Alios Præsentia, & Reverentia Majestatis Divinæ afficit. Aliis præ omnibus hæret Dignitas & Eminentia Dei, cui sese devovere in omnibus, præferunt omnibus. Alii gustum Dei explere ubique cupiunt. Alii ad majorem Dei gloriam

V. P. Druzb. Op. IX.

F

omnia

omnia facere, omnium loco habent. Alii nutricem omnium (ut Sapiens vocat) Gratiam, tanquam infantuli complectuntur. Alios Incarnatæ Sapientiæ Incarnatio, & amor tenet, & in his alii ad alia vitæ, factorum, dolorum, doctrinarumque mysteria afficiuntur singulariùs. Alii in Pretiosissimæ Dei Hominumque Parentis, amorem, ac servitutem mancipalem, filialem, hæreditariam, sponsalem, effusi sunt. Alii Sanctorum vel omnibus vel certis ordinibus, personisque mirè afficiuntur. Alii in Miseratione super animas Purgatorii excellere laborant. Alii Religionis suæ, Fratrumque mancipia ultima esse desiderant, inque eo spiritu exercere se atque perficere laborant. Alii vitæ Reflexivæ, Examinibusque ac recollectionibus mensuris, hebdomadariis, diurnis, horariis, & frequentioribus addicti sunt, & per hoc proficiunt, vel proficiendum suadent. Alii observationi temporum, actionum ordinariorum, minimorum, exactè plurimùm, se impendere volunt, & alios docent, scilicet ordinaria facere omnia, nihil tamen ordinariè. Alii vitam communem sectari amant. Alii nihil nisi planè necessarium retinere. Alii Præsentia, & dominio sui delectantur: Alii præmeditatè, ex electione, ex voluntate agere, magnum putant perfectionis adjumentum. Alii ubique notitiam & vilificationem sui quærunt. Alii moneri, reprehendi, censurari, pro stultis haberi amant, & cupiunt. Alii honorem proprium, & famam Deo in holocaustum, omnibus creaturis in dominium dant. Alii meditatione, vel potiùs præmeditatione mortis practicàducuntur. Alii respectuum, censuraram, linguarum,

rum,
magn
O am
veni
ration
cum
rem i
cordi
arrep
seu c
com
pæ &
Alii t
exter
derio
suam
neo a
dolor
ctuun
creatu
mend
dine,
tione
nem.
alii ali
citiisq
ut gra
sele gr
Ex his
ex am
vacuu
cet, se
cam h
An dic

rum, judiciorum, laudum, contemptum, inter magna ponunt. Alii illud Augustini inculcant. O amare! ô ire! ô sibi perire! & ad Deum pervenire! Alii amorem veritatis, servitiumque rationis, unicè æstimant. Alii unionem suorum cum Christi Sanctorumque meritis. Alii amorem inimicorum, & condonationem injurlarum cordialem. Alii observationem Luminum, & arreptionem, atque praxim. Alii devotionem, seu cultum Sanctissimi Sacramenti diligenter commendant. Alii cupiunt sine obligatione culpæ & pœnæ, coram Deo immaculatè vivere. Alii toti sunt in afflictione sui, tam interna, quàm externa, crucisque omnimodæ amore, & desiderio. Alii in more habent, quotidie animam suam in sanguine Christi, vel justitiæ Divinæ balneo abluere. Alii in vulneribus Christi, vel JESU doloribus libenter commorantur. Alii in defectuum quotidianorum, tam suorum, quàm creaturarum omnium suppletionem. Alii in spiritum mendicationis omnium à Deo. Alii in gratitudine, atque gratiarum actione. Alii in æstimatione, ac cultu vocationis propriæ ad Religionem. Alii in Zelo animarum toti sunt. Denique alii aliis spiritibus (ut ita loquar) aguntur, exercitiisque afficiuntur, pluribus paucioribus, prout gratia Divina sese illis communicat, illi verò sese gratiæ Divinæ aptos, & capaces reddunt. Ex his ergo aut aliquibus horum capitum sese examinabit Vir spiritualis; videbitque; an in vacuum gratiam Dei accipiat? An qui alios docet, se ipsum doceat? An sanctitatem practicam habeat? an intellectum affectu assequatur? An dicat & faciat? an prius ipse faciat quod

alios docturus est? An non efficiatur sicut as sonans, aut cymbalum tinniens, cumque aliis prædicaverit, ipse reprobus fiat? an docendo, & non faciendo, non Deum doceat, quomodo illum judicare debeat?

PUNCTUM IV. Continebit dolorem, & confusionem efficacem, timoremque confixivum judiciorum Dei, quando Deus talenta sua & bona requireret, cum fructu & usurâ: sanè mirificus esse debet pudor iis, qui cum fortè sunt modo aliorum in spiritu efficaces, & accurati Magistri, atque felices Promotores, ac Duces, exactique profectûs in spiritu, & perfectione à filiis suis, discipulisque spiritualibus, exactores: tamen in illo sæculo, invenientur propter suam ignaviam & teporem aliasve faciles causas longè inferiores suis in spiritu discipulis, inferiores inquam in gratia Sanctificante, in meritis, in gloria. Cujus timoris considerationem existimo non uni spirituali Magistro, & Patri, esse necessariam, & fore utilissimam, si eâ uti voluerit expenderitque illud apud se; Comederunt alieni robur ejus, & ignoravit.

PUNCTUM V. Continebit Propositum forte, atque efficax, & resolutum, emendationis scilicet practicæ, quarendæ Sanctitatis, & Luminum cognitorum in praxim reducendorum. Continebit etiam Postulationem diligentem à Deo, ut ille det gratiam faciendi, parem gratiæ sciendi, ut non minùs faciamus, quàm faciendum sciamus. Immo ut nihil det nobis faciendum scire, quod non debemus re ipsâ, culpabilem ob causam ex parte nostra, facere. Hoc enim videtur sonare illud Sapientis postulatum:

Domi-

Domine divitias & paupertatem ne dederis mihi, sed tantum victui meo tribue necessaria. Et extollentiam oculorum meorum ne dederis mihi & desiderium (sterile ac inefficax) averte à me. Item illud Apostolicum; Scientia inflat, charitas ædificat: Scientia enim si tantum sciat, revera inflat, quia superbiendi ansam conflat. Item illud; qui addit scientiam addit dolorem: nam qui cognoscit facienda & non facit, hic sibi exaggerat tantò magis pœnam, quantò magis inexcusabilem reddit suam culpam, certiorum autem damnationem, & gehennam. Orandus ergo est Deus, ut quæ sunt facienda sciamus, quæ scimus faciamus, veniatque super nos illa beatitudo Christi dicentis. *Si hæc scitis, beati eritis si feceritis ea.*

Eccl. 23. 50

INDUSTRIA XV.

*In horas esse vivendum, & ratio horarii
Examinis.*

Integerrimus nostræ Societatis Frater, Joannes Berchmans, inter moralia sua placita, atque animi decreta, quæ sibi observanda præscriperat, valde præclara, & spiritualis Prudentiæ plena, habet etiam hoc unum positum num. 5. *Viam in dies, & horas, nihil sollicitus de crastino.* Quod dictum atque propositum, etsi in vulgari hominum sensu, possit, & soleat, ad potui assuetos trahi, ad eos scilicet, quorum Deus venter est, qui animales sunt, & terrena sapiunt, quique æternum nihil cogitant, sed de die in diem vivunt, & dictum illud in ore habent. Edamus, & bibamus: cras enim moriemur, tamen

F 3

in

in saniore sensu est maximè viris spiritualibus
usitatum, utile, & commendatum. Ita quidam
Sanctorum requisitus, quâ ratione fieri posset ut
citò Sanctus evaderet? respondit. *Si credas te
moriturum quotidie.* Alius interrogatus, quomo-
do assequeretur, ut bene opera sua exequeretur?
respondit; *si tibi persuadeas hoc opus quod agis,
esse tibi ultimum.* quo forsan respexit adductus
jam noster Joannes, qui inter alterius seriei pro-
posita hoc quoque adnotarat. *Facere omnia tan-
quam si ultima forent.* Et alibi adhuc. *Nescis an
ista actio tibi futura sit ultima, fac ergo eo modo, quo
voles à te factam ultimam.* Iterumque alibi sic pro-
ponit. *Vivere in dies, & horas, sine solitudine de
futuris contingentibus, committendo omnia mea
Providentiæ Divinæ, meisque Superioribus.* De-
nique adhuc alibi. *Illud quod possum facere hac
horâ non differam ad aliam horam.* Ex quibus fa-
cile patet, quàm hoc vivendi in horas dictamen
fuerit huic commendatum. Cæterum & ipsi
Christo Domino videtur in observatione, hora-
ria ista vita fuisse in usu, in cujus sermonibus le-
gimus hoc frequenter; *nondum venit hora mea
&c., Pater venit hora mea. & Propterea veni in
hanc horam. Tempus meum nondum advenit, de cra-
stino autem nolite solliciti esse Sciens Jesus quia ve-
nit hora ejus. &c.* Sed & Joannes Evangelista
videtur hoc ipsum in usu habuisse, quin & nobis
ut novissimæ sic & cujuslibet horæ apprehensio-
nem commendasse, cum inculcavit. *Filioli no-
vissima hora est.* Id ipsum in Sancto Paulo, in Ja-
cobo, observare est. nimirum ad profectum,
fervoremque spirituales utilissimum est, bre-
vem sibi ab unoquoque vitæ terminum præfi-
niri,

niri, &
hoc e
mitter
fuere
rentu
venist
cis, fa
rari, i
um est
die se
etiame
dicere
sic loc
mitter
re, vig
illud i
diceba
cere vi
novan
gulas
bant, &
consta
merati
fervor
cepi,
propo
nibus
Pr
nempè
horari
præscr
sint pe
quodd
rationi

niri, & singula tanquam ultima opera perficere; hoc est, nihil in eis peragendis perfectionis omittere. In hunc finem Sanctorum exercitia fuere multiplicia: aliqui enim ut hoc exequerentur, intonabant sibi; *Bernarde, Arseni ad quid venisti?* Alii verò: *Age quod agis.* Alii. *Quod facis, fac citius.* Alii. *Quidquid potest manus tua operari, instanter operare, quia nec ratio, nec consilium est apud inferos, quò tu properas.* Alii quotidie se morituros non tantum cogitabant, sed etiam moribundos exprimebant. Alii timebant dicere; *cras faciemus, cras ibo, & mirabantur sic loquentes, & tam longum tempus sibi promittentes.* Alii solliciti erant & facere, & suadere, vigesies & quater indies mori, ut sic copiose illud impleant Apostoli. *Quotidie morior.* Alii dicebant sibi, aliisque. *Oportet te morientem ducere vitam.* Alii in horas singulas intentionis renovandæ exercitio vacabant, Alii in horas singulas, rationem vitæ, operumque à sese reposcebant, quod Sancto Patri Ignatio fuisse familiare constat. Aliqui, ut denique finem faciam enumerationi, ad horas singulas excitabant in sese fervorem illa, vel simili voce. Ego dixi nunc coepi, & quàm perfectissimè opera sua facere proponebant, appositis, expressisque conditionibus perfectorum operum.

Præsens ergo Industria huc spectat, tradit nempe modum exequendi opera singularum horarum, sive opera singula quàm perfectissimè, præscribitque capita spectanda in operibus, ut sint perfecta. utrumque autem hoc præstat, per quoddam exercitium, nempe per traditionem rationis faciendi Examinis in horas singulas, vel

fere singulas, aut certè post opera aliqua graviora, notabiliora, diuturniora. Quæ quidem ratio hæc esse poterit.

PUNCTUM I. & II. Continebit brevissimam gratiarum actionem, luminisque petitionem, illis v. g. verbis. Benedictus Dominus Deus meus ex hoc nunc & usque in sæculum. O Lux Beatissima, reple cordis intima.

PUNCTUM III. Expendet horam elapsam, vel opus factum. 1. An sit bonum factum? 2. An benè? quòd cùm latè pateat, sciendum est, quædam in operibus nostris requiri ad hoc ut simpliciter bona sint, quædam requiri ad hoc tantum, ut sint meliora, sive melius magisque bona & perfecta, sive etiam perfectissima. Ut simpliciter bona sint. 1. Debent esse vel naturâ suâ, bona, vel saltem, naturâ quidem indifferentia, attamen directâ ad finem simpliciter bonum. 2. debent esse ab homine in gratia posito, aut se ad gratiam saltem disponente. 3. debent esse libera. voluntaria, ex electione, & deliberatione. 4. debent esse directâ ad finem non tantum honestum, sed etiam supernaturaliter honestum, sive fide Divina notum, in quo capite simul recta Intentio includitur. 5. Debent habere circumstantias bonas, ut ex nulla vitentur, scriptum est enim. Justè quod justum est exequeris, & iterum. Nonne si rectè offeras, non rectè autem divides, peccasti? Hæc igitur in Examine isto videnda erunt, an ea operibus nostris, super quæ Examen fit, adfuerunt? cur non adfuerunt?

Jam ut magis bona sive perfectissima fiant ea requirentur, & inesse debebunt operibus nostris, quæ

quæ quifque ex mente Dei, & Chriſti, Sancto-
rumque exemplo, ex interna unctiōe atque
gratiâ, ex probatorum magiſtrorum ſpiritualium
approbatione conſilioque iudicabit benè atque
ſanctè ineſſe poſſe. Talia autem ſunt. 1. Inten-
tio quàm puriſſima, atque defæcatiffima, ſolius
Dei bonum, id eſt gloriam, voluntatem, placi-
tum, guſtum, æſtimationem, ſeu exaltationem,
quàm condigniſſimam, reſpiciens. 2. Unitio
actualis ardens applicativa meritorum Chriſti
cum operibus. 3. Omnis ad proprium facien-
tis commodum, etiam ſpirituale, etiam æter-
num, intuitus remotivo. 4. Imitatio Chriſti,
quàm maximè expreſſiva ejus in opere. 5. Pa-
tientix humiliationis que ab opere, vel ab oc-
caſione operis dimanatio in operantem, & qui-
dem gravis, exaggerata, vix ulli nota, fortiter,
promptè, gaudenter, perſeveranter, ſuſcepta.
6. Virtutis menſtrux exercitatio, in opere vel
operis occaſione. 7. Obſervatio vel Regulæ,
vel obedientix, vel dictaminis Prudentix, vel
obſervationis privatæ ad punctum, literam &c.
Hæc ſimiliaque in Examine videnda erunt, an
opera noſtra habuerint?

Adhuc autem ut excellentiùs ornatùsque
perfectiſſima & comptiſſimè, opera noſtra ſint
facta, debent habere, 1. Ut ſint non tantum in
charitate, aut propter charitatem, & ex chari-
tate facta, ſed etiam propter ſublimem, & ex
ſublimi charitate facta. 2. Sacrificativè. 3. Ut
affectu omnium creaturarum, omnium Sancto-
rum, omnium Angelorum, Pretioſiſſimæ Paren-
tis, JEſu Chriſti Humanitatis, Sanctiſſimæ ipſius
Trinitatis facta ſint. 4. Ut non ſolum opera ipſa

principalia, sed etiam omnia adjuncta operibus opera, hoc est, omnium potentiarum, creaturarum, circumstantiarum adjacentium exercitia, & ad operandum aliquid concursus, eodem modo, quo ipsa opera primaria sublimentur, offeranturque divino gustui. 5. Ut per singulas operis potentiarumque operantium, & creaturarum cooperantium circumstantiarumque atomos, placitum, gustusque Dei quæatur, & omnis alia Perfectio, sublimatioque replicetur. replicetur autem per singulas, magis ac magis majori fervore, milliesque millies majori proportionem fervoris. Insuper amplius, & amplius, omnipossibiliter, dignissime dignissimo Deo, quantum homo dignificativus, quantum Deus dignificabilis est. 6. Ut itidem per Singulas, atomos operis, magis ac magis in millies majori proportionem homo ipse vilificetur, tantum scilicet, quantum aut homo est vilificabilis, aut Deus per se, perque creaturas est hominis vilificativus, idque purè gratis, sine ullo respectu, ad commodum proprium, nisi ut quantum dignus est dignificari Deus, tantum dignificetur, quantum autem dignus est vilificari, & exinaniri, perdi que homo, tantum vilificetur, exinaniatur, perdatur, juxta voluntatem Dei, ad voluntatem Dei.

Hæc quoque in Examine horario, seu operum singulorum, an facta sint & adhibita, dispendenda erunt, an verò his contraria, vitiosaque admissa?

PUNCTUM IV. Continebit dolorem de Negligentia.

PUNCTUM V. Emendationem proponet.

- Porro

Porro Examen hoc etsi prævio aliquo usu poterit non multum temporis absumere, tamen etiam poterit ad pauciora capita, contrahi, pro cuiusque arbitrio. Quin imò poterunt initio pauca de primis assumi, tum ad alia aliaque capita sensim propressus fieri.

Cæterum extra dubitationem esse debet. Huius Industriæ usum, hoc est hanc horariam diligentiam, atque hanc in horas vivendi, omniaque tanquam ultimæ sint horæ ultima opera, peragendi consuetudinem, & exercitationem, esse maximè ad promovendam in animo perfectionem accommodatam, atque efficacem, dummodo non defatigemur in opere bono, sed abundemus magis, quoniam labor iste horarius est, præmium verò æternitatis beata est.

INDUSTRIA XVI.

Varia genera Examinum utilium ad profectum proponuntur, quæ ad normam superiorum fieri possunt.

Industriâ præsentî, tantum enumerationem complectar variorum Examinum quæ ad profectum in virtute, & ad evitacionem plurimorum in vita quotidiana defectuum, plurimum juvare spirituales negotiatores poterunt, si his exercere sese voluerit. Tale est.

EXAMEN I. Super ordinem temporum & actionum diurnarum, in quo homo dispiciat, quomodo ab hora surgendi, usque ad decumbendi horam, omnes ordinatæ, (suppono autem ordinatas illi esse, tum à Communitate, tum ab illo ipso) vixerit, & in occupationibus à se præ-

præscriptis traduxerit. Si quam negligentiam à se commissam perspexerit, impunitam non dimittet. Proponet emendationem, & causas inordinationis deinceps amovebit.

EXAMEN II. Super officium proprium quod quis gerit v. g. Superioris, Concionatoris, Professoris, discipuli, Janitoris, Coci &c. &c. In eo videbit; an officii sui omnes partes plenè juxta regulas officii, & Prudentiæ, juxta proposita, & observationes privatas proprias, juxta mentem Regularum quoad fieri poterit literalem, obierit, expleveritque. Atque similiter negligentiam detestabitur, corrigere proponet, poenâ expiabit, supplebit, causas neglectus amovebit.

EXAMEN III. Super proposita Collectionis, sive annuæ, sive semestris, sive mensuræ, sive meditationum quotidianarum, sive quælibet alia, quavis occasione facta. In quo revideantur omnia, & videatur, an fiant? Cur non?

EXAMEN IV. Supra virtutum, mortificationum internarum, externarumque actus omnes, an tanto (quantus est propositus) numero, an diligenter & fructuosè, an verò obiter, perfunctoriè, & cur? exerciti, aut omissi sint. Consimilique ratione, dolore, poenâ, emendatione, causarum impediendorum amotione restaurentur defectus, & negligentia. Hoc genus Examinis particulari Examine conjungi potest. Imò materia ejus esse, vel potest, vel debet.

EXAMEN V. Super Regulas, observationes, & praxes, & proposita actionis cujuslibet majusculæ, (quod coincidit cum Examine Industriæ præcedentis.) v. g. Super praxes surgendi, medi-

meditandi, studendi, Sacri audiendi, vel dicendi, confitendi, communicandi, cibi sumendi, horas canonicas dicendi, potest enim utiliter inquiri, an servata sint omnia? quomodo? cur neglecta? atque negligentia, meritò expiabitur pœna, dolore, emendationis proposito.

EXAMEN VI. Agendorum; scilicet super ea quæ agenda sunt hac die, hac hora sequenti: prævidendo nempè, & etiam proponendo, quæ erunt agenda? quomodo? quo ordine? quâ curâ? perfectione? Hæc enim prævisio incredibile quantum ad profectum facit. Est revera Mater omnis boni: sicut ejus neglectus (qui quidem est communissimus etiam omnibus Perfectionibus studiosis) est fons omnium defectuum, estque defectus Prudentiæ, atque neglectus ejusdem; ex quo fit ut tardissimè, difficillimè, vel nunquam ad perfectionem perveniant innumeri perfectionis candidati. Et solemus quidem errores nostros corrigere per Examina subsequencia, post opera & acta nostra: nec revera præstaret corrigere per Examina præcedentia, utiliùs enim est & prudentiùs providere, ne aut vulnus aut damnum referas, quàm post acceptum fortè vulnus vel damnum, utrique, remedio opportuno succurras. Examen subsequens curat, & corrigit vitia commissa, sed tamen commissa præcavet committenda in futurum. At vero Examen præcedens Agendorum, cavet, ne committantur, quod utique melius esse nemo non videt. Magni ergo æstimanda est hæc praxis Examinis, atque usus ejus, deturque illi à spirituali Viro tempus semper aliud quod in die, & quidem non unum, saltem duplex,

plex, nempe manè, deinde post meridiem, optandum verò esset, præmitti illud cuilibet actioni majusculæ, ita ut ante opus sit Examen, quomodo sit faciendum? post opus succedat Examen; quomodo sit opus factum?

EXAMEN VII. Super incidentia Coincidit cum præcedenti, tantum in hoc differt, quòd illud prævideat agenda ordinaria, & nota, istud prævideat agenda sed ignota, & respectu hominis casualia, insperata, aut saltem non sperata; unde & Incidentium examen dicitur; quia videlicet præter advertentiam accidunt, possunt tamen prævideri, vel sub hac ipsa ratione, quia prævideri non possunt, & potest sese animus contra talia armare, potest ex præteritis incidentiis opinari etiam hodie eventura, vel eadem, vel aliqua alia. Talia sunt, prævidere aliquod negotium, quod etsi nescitur eventurumne sit, scitur tamen evenire posse, quandoque solere. Item prævidere interventum ad se alicujus, eventuram sibi aliquam molestiam, aliquam difficultatem, ab intra, ab extra, ab hac illàve Personâ, occasione, circumstantiâ, &c. Talium incidentium possibilitium prævisio atque præmeditatio utilissima est: ad multa enim prodest, & inter alia ad præparationem mentis, ad pacis internæ conservationem, ad victoriam tentationum, ad vitandas tentationes præoccupantes usum Rationis, subitaneosque motus, &c. Unde inter magnas Dei gratias, hoc est reponendum, si cui hæc agendorum, incidentiumque Prævisio conceditur: talis enim semper in portu, semper in tranquillo navigat, vix unquam fluctuat, vix unquam tempe-

stati-

statibus agitur, suus semper est, & Dei. Proinde debet spiritualis profectus candidatis & selectoribus hoc genus Examinis exercitiique esse commendatissimum.

EXAMEN VIII. Repugnantia atque Lucta; quod ita voco, quia illius est, examinare repugnantias quotidianas, quas sentire solemus in nobis, in variis quotidianis occasionibus, cum volenda nolumus, nolenda volumus, aut ratione, conscientia, obedientia, charitateque dictante, sensus tamen noster, vel perversa voluntas, vel consuetudo passione rebellis obluetur, quam obluctationem expedit vincere, atque super hanc victoriam examinis etiam Industriam uti.

1. Ut de more agantur gratia. 2. Lumen petatur. 3. Percurrantur actiones acti temporis. Ut videatur in unaquaque, num quæque resistantia fuerit & obluctatio in nobis indebita? num ei cesserimus? an succumbuerimus? ut sit sub prætextu compensationis alio tempore, aut respectu aliquo, aut affectu, aut fragilitate, aut indulgentia, aut excusatione absentis obligationis, nulliusque peccati aut malitiæ, &c.

Num verò restiterimus, quam strenue, quo motivo, quam in puncto, an cum mora, consultatione, dialogismo, atque propensionibus? Num causam dederimus isti obluctationi? Num ea diuturna, num frequens, num antiqua, in nobis sit? inveteraveritne per nostram desidiam?

Ad hoc proderit habere descriptum, paratum indiculum harum repugnantiarum nobis familiarium, quem in præsentì expediet decurrere, habet enim (ut docet experientia) unusquis-

quisque Sanctus & fervens, & perfectus, suas repugnantias quotidianas in se, in suis quotidianis operibus, ad quas quandoque superior, quandoque inferior, plus minus, pronus vel robustus infirmusque esse noscitur, & hoc quidem fieri solet in minutulis rebus, &c. 4. Percussis modo jam dicto, actionibus, atque passionibus & repugnantis, intra illas habitis, quantum nos culpabiles, & quoties reperiemus tantum, & toties culpas dolore, detestatione, confusione, confessione, emendationis serio ac firmo & longiusculo proposito, poena, actione, passioneque opposita expiabimus. 5. Motiva quibus nos, ad victoriam nostri, & ad expulsionem harum oblectationum ex nobis, extimulemus, saltem strictè expenduntur. Qualia sunt. 1. Quod his succumbere nos Deus nolit, & contristetur, si succumbamus, nec voluntatis ejus gustum expleamus. 2. Quod in puerilibus Luctis adhuc vel versemur, vel etiam hallucinemur, & fortasse veterani milites, ac in opinione hominum consummati, etiam Magistris spiritus, in qualibus luctis pueros, & tirones versari nobis mirum, indignum, & miserum videri solet. 3. Quod talibus navis nostra bona opera, atque proposita, & communia inquinari absurdum & turpe sit: tales enim navi impediunt, ne & nos, & opera nostra nobiscum in conspectu Divinorum oculorum apparere possint. 4. Accedit his poena Purgatorii, cujus reatum infallibilem, per hæc contrahimus. 5. Similiter Insultatio & recreatio hostium nostrorum demonum, quam ex his nostris hallucinationibus habent, cum quotidie vident nos cespitare, in

g. Dr. 4. 2.
bicki
operi: as c. 1
TOMUS I.
N: V
88

his minutiis, & dicunt; Euge euge desideravi-
mus eum. 6. Falsa opinio multorum, qui nos
his succumbere, quantò minùs modo credunt,
tantò ampliùs cum rubore nostro in iudicii die
succubuisse videntes mirabuntur. 7. Multi infe-
riores nobis ætate spirituali, scientiâ Religiosæ
perfectionis, & virtutum Professione, filii no-
stri, qui his non succumbunt, immo ne titillan-
tur quidem, & quidem ex nostro suasu, ductu,
& magisterio, ab his certè superari, non potest
non esse indignum, atque probrosum, & ad vere-
cundiam nostram.

His similibusque motivis in Dei Lumine per-
pensis, non poterit non moveri animus, ad pœ-
nitudinem, & ad robustam istarum luctarum
excussionem.

INDUSTRIA XVII.

*Ratio Examinis de rebus quæ agenda sunt, & quæ
aguntur.*

AD perfectionem nostrorum operum, vel
maximè conducit illud, ut cujusque operis,
& antequam agatur, & dum agitur, & postquam
actum est, natura capacitasque perfectionis, &
imperfectiois cognoscatur. Hoc est enim uni-
cum Prudentiæ (quæ est omnium virtutum Ma-
gistra, totiusque perfectionis anima) subsidium,
& adminiculum, sine quo illa & consistere, &
officio sibi proprio ritè defungi, nullo modo
potest. Porro hæc cognitio de natura & capa-
citate sive perfectionis, sive imperfectiois cu-
uslibet operis, nulla meliùs atque certius ratione
acquiritur, quàm usu Examinis, cujus rationem,

V. P. Druzh. Op. IX.

G

ut

ut in promptu sit, præsens Industria præscribit.
Igitur

Examen serviens iis rebus quæ agenda sunt, hæc complectetur.

1. An sit opus faciendum? Quare? & ob quem finem? motivum ac impulsivum? nempe intuitu solius Dei, motivo supernaturali, illo vel illo particulariter.

2. Ut prævideam ea, quæ evenire, etiam præter spem possunt, occasione boni, mali, impedimenta, auxilia, mortificationes.

3. Ut circumspiciam omnes, quoad fas, operis agendi, continuandi, perficiendi circumstantias.

4. Zelum in agendo, & vigilantiam exactam, discretionem temperatam.

5. Constantiam, Magnanimitatem, efficaciam, & obfirmationem animi, adferam prævisè.

6. Dabo operam, ut ad integritatem operis attendam, atomicâ etiam intercurrentium actuncularum, eventuum, obstaculorum, remoriarum, insuccessuum, circumstantiarum denique omnium acceptatione, & ratificatione, modò capaces sint.

7. Ad vincendum, me deligam molestiora, & vilificantia me magis, sive opera, sive media, & modos, & adjuncta.

8. Adhibebo intensiorem conatum perfectionis causâ, & gradus heroici attingendi.

9. Sublimabo quoque opus finibus, & modis & conatu, & fervore, & gratuitate operandi Deo gustabiliore.

10. Inquiram media operis, vel finis assequendi

quendi exequendique : deligam eadem : exequendi ordinem præfiniam : regulas, observationes, industrias adjungam, curaboque uti occasionibus, tam ad naturam operis sequentibus, quàm à me prævisis, adscitis, expectatisque, quàm sponte sua, & alicunde inopinatò incidentibus.

11. Ut cum fructu optato, & debito.

12. Ut cum ædificatione Proximi fiat opus, enitar.

Examen serviens rebus, quæ aguntur, & dum aguntur.

1. In Progressu & decursu operis, frequenter me Deo, & ejus Præsentia statuam.

2. Me ad me ipsum ab effusione, & absorptione revocabo.

3. Innovabo Intentionem ex quâ opus sum aggressus.

4. Exquiram sensum judiciumque Dei, & conscientia de opere, deque modo faciendi.

5. Si quid male actum, mox dolebo, retrahabo, emendabo, expiabo.

6. Si quid benè, restituam Deo plenè.

7. Benedictionem, auxilium, gratias operi continuando, perficiendo congruas, pro mensura Divini beneplaciti petam.

8. Instaurabo agendi fervorem juxta habitus mensuram, ad heroicismum.

Examen commune rebus tam agendis, quàm quæ aguntur.

1. Obtestabor Dei Benedictionem, Providentiamque, ut me dirigat mihi que adsit, in opere sive faciendo, sive quod jam facio.

G 2

2. Assi-

2. Assuetudinem sedium Dei æternam Sapientiam orabo, ut mecum sit, mecumque laboret.

3. Ab eadem Sapientia petam monita, ad regendam, perficiendamque, modos item gustabiliores Deo.

4. Ab eadem fidenter, sed non curiosè, verum humiliter, ac resignatè inquiram eventuras futuritiones.

5. Imploratâ sic ope Divinæ voluntatis & Sapientiæ, nec non conceptâ vivaci spe benedictionis, directionis, protectionisque, rei progressum, & finem soli totaliter Deo permittam.

Examen serviens rebus jam peractis.

1. Projiciam me in Dei Providentiam, tanquam in sinum matrem, & in ea tanquam fessus respirabo, atque requiescam securus.

2. Exponam Deo cum humilitate laborem meum in opere, illumque cum ipso supponam Divinis pedibus.

3. Meum esse, operari, aptitudines, conatus, industrias, intenta, designationes, sufficientias, diligentias, naturales, & supernaturales, habitus item, gratias, intensiones earumque gradus, item merita antecedentia, vel opere acquisita, fructus quoque, & meum esse apud alios (sive opinativum) videlicet gloriam, laudemque humanam, favores, approbationes, amores, spes, prædicationes, applausus, contentationes, gustus, & quidquid tandem meum, vel creatum intercedit, totum totaliterque unâ cum me ipso, Divinis pedibus supponam, me confundam, nihilum meum agnoscam, oculisque meis objiciam & solam ineptitudinem, malitiam, poenâque reatum ac debitum mihi reservans, DEO

omnia

omnia attribuam, proque omnibus gratias agam,
& apud ipsum deposita relinquam, solumque
me nudum, ac puro nihilo vestitum retinebo.

INDUSTRIA XVIII.

*Ratio utendi prædictis Examinibus, & simul fere
omnium Examinum compendium.*

HAbebit nonnemo, præmissa hæcenus Exa-
mina usurpare cupiens, difficultatem ex eo
capite non levem, quòd in tanta seu Examinum
varietate, seu capitum in Examinibus contento-
rum multitudine, non facillè inventurus sit mo-
dum, quo iis cum satisfactione utatur. Huic in-
commodo bifariam præsens Industria medetur.

Primò enim ad dictam difficultatem minu-
endam, commodum erit, ut negotiator spiritua-
lis certa sibi tempora sive in diem, sive in hebdo-
madam, sive etiam in mensem assignet, quibus
ex proposito, quopiam ex dictis examine uta-
tur, quantum natura cujusque exigit. Sunt enim
quædam quibus non erit opus quotidie uti, sed
pro libitu, nunc hoc, nunc illo genere Examinis
occupari licebit. Tale est, quod prima Industria
ad normam Sancti Patris IGNATII præscribit.
Tale & illud, quod vulneribus Christi est ac-
commodatum. Talia & illa, in quibus homo
aut se coram Deo, aut ab ipso veluti Deo judi-
catur. Sunt verò quædam quæ singulis diebus
salubriter usurpabuntur, si certum & commo-
dum tempus habuerint. Tale est contrapositio-
nis. Tale de fontibus defectuum. Tale de In-
novatione fervoris. Tale de occasionibus virtu-
tum. Tale de gratiis excitantibus. Tale censo-
rium.

rium. Sunt etiam quædam servitura Mensibus, hebdomadisve singulis, pro cuiusque placito. Sunt denique horis quidem singulis accommodata; eadem tamen aliis temporibus servire nullo negotio, nonnullâ utilitate possunt. Atque hic primus modus est prædictæ difficultati, in usu horum Examinum, occurrendi. Alter est, ut si cui fortè gravis erit, etiam hæc ipsa Examinum ad certa tempora revocatio, atque designatio, is utatur hoc sequenti Examine, quod veluti compendio quodam omnia ferme prædicta complectitur. Dividitur autem in duo summaria capita. Quorum unum complectitur ea, quæ sunt homini spirituali, in quotidianis vitæ occupationibus vitanda. Alterum continet ea, quæ sunt eidem spirituali homini facienda, & prosequenda.

Ratio Examinis faciendi super ea, quæ sunt vitanda homini spirituali, in vitâ suâ quotidiana.

PUNCTUM I. & II. Consuetum.

PUNCTUM III. Habebit Capita sequentia.

I. Ex parte Dei.

1. Defectus Intentionis, eò quòd abfuerit, vel non pura fuerit, immixta priorum quasi-
tioni, jam antiqua, & ideò frigida, modicæque aut nullius virtutis, fortè, etiam jam interrupta, & vitata interventu novæ Intentionis præva.

2. Ignoratio & oblivio Dei præsentia, neglectusque statuendi me in ejus conspectu, tum verò irreverens & indigna oculis Dei, coram Deo permansio, operatioque.

3. Occultus intuitus magni apud Deum me-
riti

riti in operibus, quem statim ita, Domine, ex nunc pro semper removeo coram Te, ut nihil à Te mereri velim, nisi quod, & quia vis Tu, Te autem solum, & gustum placitumque tuum propter Te intendo.

4. Vitatio confusionis, & inde occultatio defectuum confusivorum, (etiam in confessione) apud Superiores, & apud alios.

5. Elevatio & excusatio defectuum, tam apud me, quàm apud alios.

6. Dissimulatio Gratiarum Dei excitantium ad bona, & bene agenda, imperfectionesque vitandas, Gratiarum item convincentium intellectum, & accendentium affectum dissimulatio, dilatio, ac per hoc abjectio, idque vel ex angustia cordis pusilli, vel ex respectum adoratione, vel ex fuga molestiæ externæ, vel ex inordinato ad quid vilius, ad commodiorem vitam affectu, vel quòd non sit præceptum.

7. Facilitas in propositis deferendis, præsertim verò ac præcipuè in designationibus, quæ primo intuitu occurrentes, sæpè solent esse meliores omnibus sequentibus, & nescio quid de Divinæ Sapientiæ luce habent, quas proinde deferere, aut mutare temerè non expedit.

2. *Ex Parte sui - ipsius.*

1. Infrigidatio Devotionis ac fervoris ex neglectu ordinis temporum, & actionum, ex fermentatione, & effusione affectus, & dilatione recollectionis. 2. Imprævisio agendorum, & incidentium, unde factum fit, ut improvisa, improvisò ingruerint, etiam perturbaverint, & rapuerint. 3. Fuga laboris, conatûs, mortificationis in opere

rium. Sunt etiam quædam servitura Mensibus, hebdomadisve singulis, pro cuiusque placito. Sunt denique horis quidem singulis accommodata; eadem tamen aliis temporibus servire nullo negotio, nonnullâ utilitate possunt. Atque hic primus modus est prædictæ difficultati, in usu horum Examinum, occurrendi. Alter est, ut si cui fortè gravis erit, etiam hæc ipsa Examinum ad certa tempora revocatio, atque designatio, is utatur hoc sequenti Examine, quod veluti compendio quodam omnia ferme prædicta complectitur. Dividitur autem in duo summaria capita. Quorum unum complectitur ea, quæ sunt homini spirituali, in quotidianis vitæ occupationibus vitanda. Alterum continet ea, quæ sunt eidem spirituali homini facienda, & prosequenda.

Ratio Examinis faciendi super ea, quæ sunt vitanda homini spirituali, in vitâ suâ quotidiana.

PUNCTUM I. & II. Consuetum.

PUNCTUM III. Habebit Capita sequentia.

I. Ex parte Dei.

1. Defectus Intentionis, eò quòd abfuerit, vel non pura fuerit, immixta propriorum quasi-
tioni, jam antiqua, & ideò frigida, modicæque aut nullius virtutis, fortè, etiam jam interrupta, & vitata interventu novæ Intentionis præva.

2. Ignoratio & oblivio Dei præsentia, neglectusque statuendi me in ejus conspectu, tum verò irreverens & indigna oculis Dei, coram Deo permansio, operatioque.

3. Occultus intuitus magni apud Deum meriti

riti in operibus, quem statim ita, Domine, ex nunc pro semper removeo coram Te, ut nihil à Te mereri velim, nisi quod, & quia vis Tu, Te autem solum, & gustum placitumque tuum propter Te intendo.

4. Vitatio confusionis, & inde occultatio defectuum confusivorum, (etiam in confessione) apud Superiores, & apud alios.

5. Elevatio & excusatio defectuum, tam apud me, quàm apud alios.

6. Dissimulatio Gratiarum Dei excitantium ad bona, & bene agenda, imperfectionesque vitandas, Gratiarum item convincentium intellectum, & accendentium affectum dissimulatio, dilatio, ac per hoc abjectio, idque vel ex angustia cordis pusilli, vel ex respectum adoratione, vel ex fuga molestiæ externæ, vel ex inordinato ad quid vilius, ad commodiorem vitam affectu, vel quòd non sit præceptum.

7. Facilitas in propositis deferendis, præsertim verò ac præcipuè in designationibus, quæ primo intuitu occurrentes, sæpè solent esse meliores omnibus sequentibus, & nescio quid de Divinæ Sapientiæ luce habent, quas proinde deferere, aut mutare temerè non expedit.

2. *Ex Parte sui - ipsius.*

1. Infrigidatio Devotionis ac fervoris ex neglectu ordinis temporum, & actionum, ex fermentatione, & effusione affectus, & dilatione recollectionis. 2. Imprævisio agendorum, & incidentium, unde factum fit, ut improvisa, improvisò ingruerint, etiam perturbaverint, & rapuerint. 3. Fuga laboris, conatûs, mortificationis in opere

opere aliquo futura, cum tamen operis susceptionem rectior ratio dictaret. 4. Languor mentis & mollities, ex eaque omissio alicujus vel exercitii interni, vel mortificationis externae vel operis utilis, ob vivaciùs, quam res erat, apprehensam virium corporis insufficientiam, vel alienam censuram, aut sugillationem. 5. Quæsitio mei, & priorum commodorum occulta quidem, sed tamen maculans mentem, & intentionem operis, ac ad inutilem condescensionem, commiserationemque super me, meipsum inclinans: 6. Inconstantia in propositis, & observationibus temporum, actionumvè, solennitatum Ecclesiæ, propriis, mensuris, annuis, ob causas exiles, transferibiles, vel prorsus amovibiles, si adesset efficacia voluntatis. 7. Dilatio de hora in horam, de die in diem, quæ tamen expediens esset, statim perficere. 8. Assumptio, & peractio rerum debitarum ex vi status vel officii, vel propositi, nullo alio fine & fructu, nisi ut conscientia clamaturæ os obstruatur, ne sit opus confiteri, aut punire. 9. Defectus silentii non tantum cum aliis, sed etiam cum me ipso, ut sit, cum rapior indignatione, ex aliquare, non succedente, contranite, vel cum loquor absentibus tanquam presentibus, arguens, respondens, accusans, excusans &c. 10. Cogitatio de futuris (fortè non futuris) quasi futuris, circa me, vel alios, contrapuritatem resignationis. 11. Censurativi imperus, de aliorum dictis, factis, visis à me, vel ex alio cognitis. 12. Non evitatio, occasionum, maxime cum certis personis, temporibus, locis, materiis, circumstantiis, in quibus expertus sum me lapsum sæpius, & labilem esse, ac liberum, in
exami-

examinandis aliorum talentis, factis, dictis, consiliis, moribus, cum parva refrenatione linguæ, cum censura, cum motu vindictæ, aut saltem memoria offensæ acceptæ. 13. Occulta Cupido sciendi, quid alii sentiant de me ipso, deque meis rebus, dictis, scriptis, moribus, officiis, functionibus. Item vel elatio vel dejectio, & amaritudo nimia, ex judiciis, sermonibusque, (præsertim delationibus) in alterutram partem. 14. Nimia sollicitudo, res officiaque quàm optimè faciendi, aut saltem quod ita fecerim, apud alios opinionem habendi, idque non intuitu Divinæ gloriæ, vel perfectionis ac salutis meæ, vel proximi, vel famæ communis, sed ne jacturam faciam boni privati nominis. 15. Justificatio mei apud meipsum, quòd defectus iste, vel ille, non sit defectus, quod factus rationabiliter. Item quòd aliis sit ejus causa. Item quòd contra nullam sit obligationem, regulamve factus. 16. Propria designationes, quæ si secus ac designavi, eveniant, etiamsi ex justâ, ac ex meliore, quàm meum fuit, consilio, aut fine, turbor, & indignor. 17. Inhæsiō tenax dispositionibus, intentionisque meis, quibus obicem poni, ita ut cogar mutare, omittere, differre, transferre, interrompere, indignor, charitatem fraternam lædo, amaroque vultu excipio, importunos, indiscretos, voce, signo, mente, appello, & ut tales, contristatos, neque contentos expedio. 18. Ex non servato temporum, & actionum ordine, ex impensō inutili occupationi, majori quàm par erat tempore, ex dilatione: conjectio mei in angustias, unde omisio, festinatio, præcipitatio, negligens & perfunctoria, & confusa actio, operis incumbentis

bentis. Vel è contra, præpropera anticipatio, festina expeditio, inordinata ex metu non suffe-
cturi temporis, præmaturaque transactio, cum
neglectu solitarum observationum. 19. Amari-
tudines animi ex apprehensionibus, recoctioni-
bus malorum, injuriarum, impedimentorum,
molestiarum, præsentium, vel præteritarum, ex
præfagationibus futurarum. Unde melancho-
liæ, proposita vindictæ, dialogismi interni, vel
etiam cum certis consciis, æquè amarulentis, re-
solutiones conditionatæ, parum sanæ. Hinc pro-
posita, & designationes in futurum, prævisa ex-
cusationes, replicæ, rationes, imaginarii even-
tus rerum, ex quibus tristitiæ, dejectiones men-
tis, &c.

3. Ex Parte aliorum.

1. Rationes humanæ timentes, sperantes,
differentes, dissimulantes, pudorem incutientes.
2. Servitium alieno gustui, amori, timori, spei,
commodo, (non propter Deum) impensum,
tam commissivè, quàm omissivè. 3. Blanda tra-
ctatio alieni delicti, dissimulatio, defensio. 4.
Fuisse occasionem ut quis in spem amicitiae meæ
peccaverit, peccet, sperans à me præsidium, non
timens reprehensionem, aut pœnam.

4. Ex Parte hujusmet Examinis.

1. An supra scripta vitaverim, & cur non?
2. An super ea Examen statis temporibus fece-
rim? 3. Quibus mediis præstare poteram, nec
præstiti? 4. Quibus in posterum præstare pote-
ro, & præstabo? 5. Designabo ordinem, tem-
pora, vices, occasiones præstandi, & modos.
6. Dolebo de negligentia præterita, eamque pu-
niam.

niam. 7. Emendationem proponam. Emendationis gratiam à Deo, per merita Christi, pretiosissimæque Parentis, Sanctorum, petam.

Ratio Examinis super ea, quæ homo spiritualis, in sua ordinaria vita prosequi, & facere debet.

PUNCTUM I. & II. Consueto more.

PUNCTUM III. Habebit Capita sequentia.

I. *Ex Parte Dei.*

1. Fidelitas & sinceritas agendi cum DEO, propter Deum, Divina, divinè, simulque asscuratio Dei quòd in nullo prorsus, etiam occultâ, obliquâ, palliatâ commodi mei quæstione, spiritualis, aut sensualis, independentiæ, libertatis, reputationis, delineationis, me quæstiverim, vel quæsiturus unquam sim. 2. An captivato apud unicum Deum corde meo, cordisque affectibus, omnium creaturarum nauseam, & fastidium procuraverim? 3. An agnoverim dominium Dei super me, naturale, supernaturale, ordinis præsentis, obediens, meum spontaneum, emptitium, beneficiarium, eminentiale, atque Deo super me, ex dignitate ejus debitum, ex eaque Dominii cognitioni, me humillimè totaliter Deo subjecerim semper? 4. Reverentiam DEI in agendo cum ipso, & coram ipso, profundè reflexam, an tenuerim jugiter? & an devotè, res Dei, & cultum, & obsequium, voluntatemque spectantes, tractaverim? 5. An, & quàm frequens mea fuerit ad Deum, inter res agendas interque conversandum cum proximis conversio, & adhæsiō, nec non ad Dei voluntatem resignata, pura, reflexa, in omnem speciem, circumstantiamque parata intentio? 6. Quæ mea in peculiaribus

liaribus Dei de me dispositionibus quies, voluntatisque meae contentatio gustus, ratificatio? Illane Davidica? Quoniam Tu fecisti, Illane Christi Domini? ita Pater, quoniam sic placitum est ante Te. 7. Quam libertate cum Deo, cumque aliis propter Deum, usus sim, & utar? memor Divinae erga me liberalitatis; 8. Vigilantia super intimationes Divinae voluntatis, quas praefumitur Deus velle per instinctus, regulas, iussa Superiorum, monita, quae fuerit in me? 9. An arctam viam crucis (potius quam laxam sensus & liberalitatis) & humilitati Verbi Incarnati, semitam presserim jugiter, dulciter, spontanea, etiam quaesitione, & accersitione? 10. Quam promptè toleraverim omne malum incidens, ex quacunque causa, persona, materia, occasione, circumstantia, propter Deum? 11. Quae mea ad orandum aviditas, resolutio, frequentia, constantia? quae omnium Deo, & cum Deo communicatio? quae diffidentia mei, spes in auxilio, & certitudo auxilii Dei?

2. Ex Parte sui-ipsius.

1. An assiduò supra naturam vigilaverim, eamque sublimare conatus fuerim? 2. An difficultates in rebus agendis subortas vicerim, ex quocunque tandem capite essent, naturae, personae, rei, circumstantiarum? 3. Inventio occasionis, & usus ejus ad vincendum me, etiam in minimis repugnantibus, pigritiis, nolitionibus, volitionis, an fuerint? 4. Abiectam mei opinionem an habuerim? quaesierim? dissimulanter auxerim? an me viliter compellaverim? 5. An odio habuerim meum sensum, famam, libertatem, talenta? 6. An me in omnibus neglexerim, & ob-

& ob-
furam
8. Qu
id ter
punc
perer
genti
assue
meis
ad ali
Deus
plere
com
mult
An
toler
quan
temp
& an
colle
gula
tural
meir
15. A
audi
Ego,
16. A
gesse
dicia
gent
missa
liber
in ac
Exp

& oblivisci curaverim? 7. An omnia juxta mensuram habitus Gratiæ, virtutisque peregerim. 8. Quot, & quos, & quàm heróice actus fecerim id temporis? 9. Minima observaverimne ad punctum? Præcipuè verò, an ordinaria, & supererogationis opera fecerim cum exactâ diligentia, absque omni vitabili defectu? 10. An assueverim obedire temporibus communibus, & meis in puncto, transeundo ab occupatione una ad aliam, cùm tempus, vel signum, vel potius Deus vocat? 11. An familiare mihi fuerit supplere defectus quoslibet, etiam inadvertenter commissos, actione, vel passione oppositâ, in multiplici etiam gradu superativo defectûs? 12. An minimas mentis vel corporis molestiolas toleraverim? durare permiserim? saltem aliquamdiu, sponte, & hilariter, & tacitè? 13. An temporis parcus fuerim, bonusque collocator? & an fures temporum socios, occupationes, colloctiones vitaverim? 14. An omnia, & singula, præviâ ratione, & quidem etiam supernaturali, ex electione, ex affectu ad Deum, cum meimet Sacrificio, aggressus fuerim, & fecerim? 15. An omnem sermonem de rebus meis inferre, audire, vitaverim? & præsertim an ab usu vocis, Ego, in sensu ejus complacitivo, abstinuerim? 16. An firmum, elevatum, æquabilem animum gesserim, contra censuras, linguas, calamos, judicia, incidentia, insperata, tristia, vel læta, urgentia, remota, certa, dubia, contra spem, promissa, vota, desideria mea, inimica famæ, sensui, libertati meæ, autoritatisque cum dominio mei in actionibus omnibus, & in omni fortuna? 17. Experimentalem gustationem Paupertatis, confusio-

fusionis, doloris, poenalitatis, censurationis, an quotiesque quaesierim? aut saltem an promptè acceptaverim? cum desiderio amplioris, sine querelâ apud ullum, etiam amicissimum. 18. An de me meisque rebus formaverim iudicium, juxta conscientiam, quale in articulo mortis sperem me habiturum, quale Deus, de me habet?

3. *Ex Parte aliorum.*

1. An Christum in omni etiam minimo Superiore, Officialive agnoscam? 2. An zelo animarum practico arserim? 3. An alios in omnibus aedificaverim? 4. Quomodo cum aliis in omnibus procefferim? 5. An molesta mihi in aliis toleraverim? 6. An defectus aliorum excusaverim misericorditer? salvo tamen officio.

A. M. D. G.

is, an
mpte
fine
18.
cium,
spe-
et?

o Su-
ani-
mni-
is in
aliis
k-

3

21

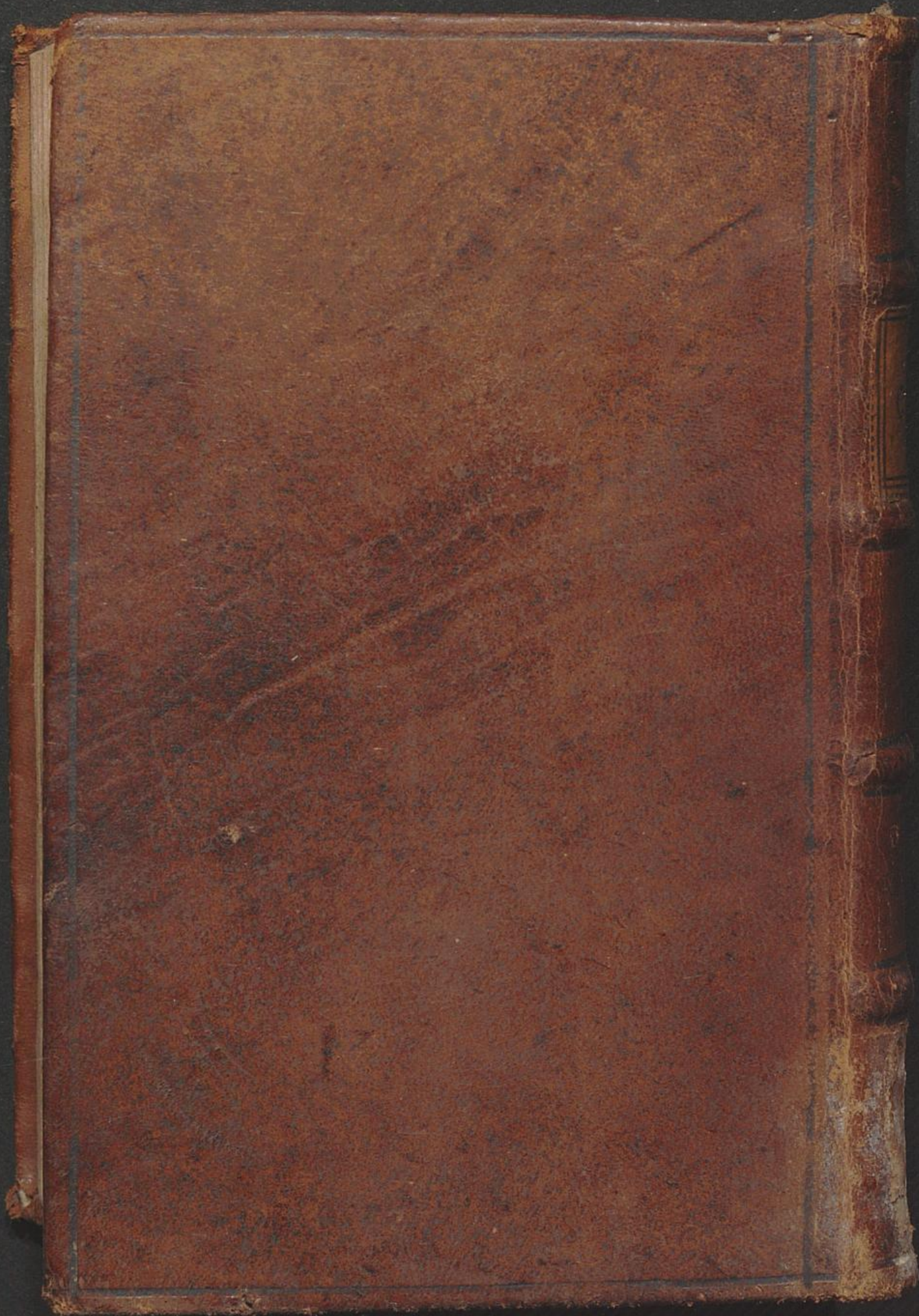
21

21

G. Drie
bick
oper: as
Tonus
N. V
58

V . F .
C . D R U Z N I C K I .
T O M . III .

Th

2573

G: Druz:
Bicki
oper: ascet:
Tomus III
N: V
58